

ASCÈTICA MEDITADA

Salvador Canals

1.- Vida interior

2.- El bon blat i el jull

3.- El perill de les coses bones

4.- El pa de vida

5.- Jo seré amb vosaltres sempre...

6.- La crítica

7.- En presència del pare

8.- La ruta de l'orgull

9.- Humilitat

10.- La correcció fraterna

11.- L'esperança cristiana

12.- Celibat i castedat

13.- Virtuts vertaderes i virtuts falses

14.- Guarda del cor

15.- Un ideal per tota la vida

16.- Examen de consciència

17.- Temptacions

18.- En la llum de Betlem

19.- Jesús, com amic

20.- La imaginació

1.- Vida interior

Sant Tomàs ja va veure, en la seva ment excelsa que tots els béns de la naturalesa s'esfumen si es comparen al menor dels béns sobrenaturals, i expressà tal concepte, en forma metafísica, quan va dir que: *Bonum unius gratiae maius est quam bonum naturae totius universi*, que un sol bé de la gràcia és més gran que tot el bé de tota la naturalesa. Un escriptor contemporani, imbuït així mateix de la grandesa d'aquest sentiment, ha expressat el mateix concepte en forma psicològica: Déu nostre Senyor –ha dit– s'ocupa més d'un cor on pot regnar, que del règim natural de tot l'univers físic i del govern de tots els imperis del món.

Doncs avui vull parlar-te d'aquest Regne de Déu, on el Senyor troba les seves delícies; d'aquest Regne de Déu que és dins nostre, d'aquest Regne de Déu que és tan admirable com desconegut.

El cor dels homes és com un bressol on Jesús torna a néixer; i per això en tots els cors que l'han volgut rebre, el mateix Jesús, encara que de maneres diferents, creix en edat, en saviesa i en gràcia. Jesús no és igual en tots, sinó, segons són les capacitats dels que el reben, Ell es manifesta diversament en la vida dels homes, bé com un nen o com un adolescent en ple desenvolupament, o com un home madur.

Regnar, néixer i créixer en el cor i en la vida del cristià és el desig de Crist, que vol, d'aquesta manera, fer de cada cristià –de tu, de mi– *alter Christus*, un altre Crist. I a aquesta vocació a la gràcia, a aquesta invitació de Jesús, tots hauríem de respondre repetint les paraules del Precursor: *Opertet illum crescere, me autem minui*: convé que Ell creixi i que jo disminueixi.

Aquesta transformació en Jesucrist, aquesta unió amb Déu, que és fruit de la vida interior, abraça tota la vida sencera i ens fa sentir i assaborir la consoladora i tranquil·litzadora realitat de la paràbola del cep i els sarments. *Ego sum vitis vos palmites: qui manet in Me, et Ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine Me nihil potestis facere*. Jo sóc el cep i vosaltres els sarments: Si algú es queda en Mi, i Jo en ell, donarà molt fruit; perquè sense Mi no podeu fer res.

Sigues sarment unit al cep. Ànima de profunda vida interior. No tardaràs a adonar-te que els teus pensaments aniran transformant-se sota l'influx de la saviesa pròpia de la vida sobrenatural, que et portarà a pensar amb les idees de Déu i a veure el món i la vida amb els ulls de Déu. Amb aquesta unió de pensament amb Jesucrist, ja no tindràs una intel·ligència pagana. Et convertiràs en ànima de visió sobrenatural i no mereixeràs el retret de Crist: *Nonne et ethnici hoc faciunt?* És que no fan això també els pagans? La teva visió profundament sobrenatural, donarà llum i calor a la teva paraula. La limfa de l'esperit sobrenatural fecundarà també la teva vida afectiva. Comprendràs les paraules de Sant Pau: *Hoc enim sentite in vobis quod et in Christo Jesu*, tingueu en els vostres cors els mateixos sentiments de Jesucrist. Doncs els sentiments de Jesús, plens de puresa i de comprensió, d'amor per les ànimes i de compassió per les que s'allunyen del seu camí, són patrimoni dels qui s'han transformat en Crist.

Després d'aquesta unió de pensament i de sentiment amb Jesucrist, després d'aquesta renovació de la vida intel·lectual i afectiva, la limfa de la vida interior penetrarà en tota la teva activitat exterior: les teves obres, flors i fruits de la teva vida interior estaran plenes de Déu i revelaran la superabundància del teu amor per Ell. Sols llavors seran veritablement *opera plena coram Domino* obres riques davant la presència del Senyor.

La teva unió amb Jesús, ha de ser, sobretot, interior. Doncs els teus pensaments, els teus desitjos, els teus afectes són la part més delicada i més íntima de la teva vida i són també la part més generosa i preciosa del teu holocaust. I tot aquest món interior –aquest grapat d'espigues palpitants de vida– és precisament el que el Senyor demana a les ànimes.

Si només dones al Senyor les teves obres externes, però li negues o mesures la part més íntima de la teva vida –els teus desitjos, els teus afectes, els teus pensaments–, mai seràs ànima de vida interior.

Vols saber, si ets ànima de vida interior? Fes-te aquesta pregunta: on visc habitualment amb els meus pensaments, amb els meus afectes, amb els meus desitjos? Si els teus pensaments, afectes, i desitjos convergeixen cap Jesucrist, és prova certa que ets ànima de vida interior. Però si els teus pensaments, afectes i desitjos et porten lluny de Déu, és signe, també cert, que no ets ànima de vida interior. Perquè no has d'oblidar que *ubi thesaurus vester est, ibi et cor vestrum erit*, que allí on està ton tresor, allà està també ton cor. I l'únic tresor de les ànimes de vida interior és Jesús, aquell Jesús –afegeixen elles– *quem vidi, quem amavi, in quem credidi, quem dilexi*, a qui vaig veure, a qui vaig estimar, a qui vaig creure, i a qui vaig preferir sobre tots.

Com veus, el gran camp de batalla de les ànimes que aspiren a una veritable i profunda vida interior és el cor. Les batalles de Déu es guanyen i es perden al cor. Per això la guarda del cor és norma fonamental de la vida ascètica. Quan les ànimes volen i no posen trava a l'obra de Déu, Ell les condueix a la veritable unió, i instaura dintre d'elles el seu regne, que és *regnum iustitiae, amoris et pacis*, regne de justícia, d'amor i de pau.

Si aquestes consideracions han obert els teus ulls a la realitat d'un regne de Déu que és totalment interior –*regnum Dei intra vos est*, el regne de Déu és dins vostre– ara és necessari, que els teus ulls s'obrin davant una nova realitat, la que *regnum coelorum vim patitur*. Has de recordar que el Regne dels cels pateix violència, que el camí que porta a aquest regne interior, és camí de mortificació, de purificació.

Ara que et sents sarment unit al cep, i que desitges ser-ho cada dia més, cal que tornis a escoltar la veu de Jesucrist: *Ego sum vitis vera et Pater meus agricola est*, Jo sóc el veritable cep i el meu Pare és el llaurador. *Omnem palmitem in Me non ferentem fructum, tollet eum; et omnem qui fert fructum, purgabit eum, ut fructum plus afferat*. El sarment que no doni fruit serà tallat, i el que doni fruit serà esporgat, perquè encara en doni més. Perquè tu donis més fruit, perquè la teva unió amb el Senyor es consolidi, cal la poda, la purificació. No tinguis por al ganivet de l'esporgador: *Pater meus agricola est*, el meu Pare és el llaurador. Doncs amb aquesta poda el Senyor purificarà la teva intel·ligència i la teva voluntat, el teu cor i la teva memòria. No podràs avançar un pas en la vida d'unió amb Déu sense donar abans necessàriament un altre pas pel camí de la purificació. I per això cal que col·laboris amb el Senyor; quan arribi el moment d'esporgar: deixa'l fer! I quan vegis caure branques i fulles, alegra't, pensant en els nous i pròxims fruits que aquesta poda promet.

L'abundància d'aquests fruits depèn de la teva vida interior, del teu grau d'unió amb Déu. *Qui manet in Me, et Ego in eo, hic fert fructum multum*. El que resta en Mi i Jo en ell, dóna molt fruit. Que la teva activitat exterior, que la teva acció intensa, no t'allunyin de Déu.

Escolta un cop més el Senyor: *Manete in me*, quedeu-vos en Mi. Recorda que la vida interior és l'ànima de tot apostolat. Quant més gran sigui la teva unió amb Déu, més abundant serà el fruit del teu apostolat. Ben entès que serà el fruit, i no l'èxit, que és cosa completament diferent.

Resulta més eficaç un home de vida interior amb unes poques paraules espontànies, que una persona poc interior amb un discurs que esgoti les possibilitats de l'intel·lecte.

Vull recordar-te encara que la sensibilitat de l'apòstol pels problemes i les necessitats del seu apostolat no depenen del seu grau d'immersió en el treball extern, ni de la seva habilitat, sinó del seu grau d'unió amb Déu.

Abans de concloure aquesta breu conversa amb el Senyor, escoltem un altre cop les paraules de Jesucrist; *in me manete*.

2.- El bon blat i el jull

Aquests dies he rellegit la paràbola del jull al camp, i m'han impressionat particularment algunes paraules del Senyor: *Cum autem crevisset herba et fructum fecisset, tunc apparuerunt et zizania* (Mt 13, 26), quan l'herba va créixer i va donar fruit, va aparèixer també el jull. Un home bo havia sembrat en el seu camp bon blat quan el seu enemic arribà d'amagat i va llençar jull enmig del sembrat.

A la nostra meditació davant la presència del Senyor, ens aturarem sobre aquestes paraules que acabem de citar: ens aturarem a contemplar aquest jull que brota entre el bon blat i passarem a considerar com a la nostra ànima, el mal despunta també sobre el bé i entre el bé. Aquestes paraules ens adverteixen i ens inviten a estar atents, a vigilar, perquè no passi que arribem a convertir en mal, el bé que hi ha en nosaltres, el bé que hem fet o que venim fent, o el fem malbé amb el mal que sobrevingui.

Les paraules de Jesús expressen una realitat de la qual tenim íntima i personal experiència. A la nostra ànima i a la nostra vida, com al camp de la paràbola, el mal despunta sobre el bé i entre el bé. I hem d'emprar-nos tenaçment, i viure amb esperit de vigilància, perquè, en el nostre propi ser, no destrueixi, disminueixi o corrompi el bé. Endinsem-nos, a la llum de la doctrina ascètica, en la nostra personal experiència –experiència de cristians que desitgen viure cristianament– per a veure com es repeteix, a la nostra vida, aquesta dolorosa realitat a la qual es refereix la paràbola.

Heus ací, per començar, un primer exemple agafat de l'Evangeli: dos homes van pujar al temple a resar: això és bon blat, això és el bé, i un bé grandíssim: el de l'oració, adoració que la criatura tributa al Creador, conversa del fill amb son Pare. Però heus ací que, en l'oració d'un d'aquells dos homes, brota el mal de l'orgull, de la complaença en sí mateix portada fins al menyspreu de l'altre: sobre el bé i enmig del bé, despunta el mal.

Entre el bon blat, brota el jull. *Pharisaeus stans, haec apud se orabat: Deus, gratias ago tibi, quia non sum sicut caeteri hominum* (Lc 18, 11); el fariseu, dempeus, orava d'aquesta manera en el seu interior: "Et dono gràcies, oh Déu, perquè jo no sóc com els altres homes". En l'ordre de la virtut, tampoc és estrany, per desgràcia, trobar-se que en el bé (gran i bonic) de la castedat broti de vegades el mal de l'orgull i del menyspreu dels altres. I tampoc és estrany –la nostra personal experiència pot donar-nos bona prova d'això– veure despuntar el mateix mal del menyspreu envers els altres al camp d'una vida honesta i sacrificada.

No hi ha cap dubte que el dejuni no sigui un bé, fins i tot un gran bé, avui per desgràcia una mica descuidat. La paraula de Déu ens ho recorda: *Bona est oratio cum ieiunio*, es compagina bé l'oració amb el dejuni. I, malgrat això, el Senyor ens aconsella que vigilem, perquè enmig del bé del sacrifici no comparegui el mal de la vanitat, que buida aquell bé, el vanitós no rebrà altra recompensa que la ridícula mercè (i això si la rep) de l'admiració humana que nèciament cerca. Perquè d'aquell bé no hagi de brotar aquest mal, el Senyor ens amonesta: *Cum ieiunes, lava faciem tuam et unge caput tuum*, quan dejunis, renta't la cara i perfuma't el cap; que és com dir: vigila sobre la rectitud de la teva intenció, perquè el bé que realitzes no es buidi i destrueixi pel mal que sobrevingui, pel brot de la vanitat.

No és de diferent naturalesa aquest jull que trepa sobre els dons de la naturalesa o de la gràcia –gairebé inadvertidament–, i sobre el bé dels èxits que ens han procurat, quan deduïm i afirmem complaguts que aquests dons són nostres, que ens pertanyen, i ens neguem a admetre que els hem rebut de Déu.

Per conjurar el perill d'aquest jull, l'Apòstol de les Gents ens fa una pregunta amonestadora: *Quid habes quod non accepisti?* Què tens, que no hakis rebut?

Tots sabem que, en el camp sobrenatural, res hi ha més gran que la caritat. I malgrat això, també sobre aquesta virtut, que és la reina de les virtuts, l'insídia del mal hi pot germinar. La caritat, en efecte, perquè pugui seguir essent veritablement tal i ser caritat autèntica, ha de ser ordenada. La seva jerarquia ens imposa, abans que res, estimar a Déu per damunt de tot; després, estimar ordenadament les persones –el proïsme–, segons la seva proximitat a Déu, per una banda, i a nosaltres mateixos, per l'altra.

Descompondre tal jerarquia i ordre vol dir no estimar recta i cristianament: vol dir que sobre el bé de la caritat ha brotat el mal de l'egoisme. Estimar els altres significa voler-los bé, és a dir, voler el seu bé, que és el bé sobrenatural. Sobre aquest punt no és estrany veure que broti el jull sobre la caritat dels cristians: creuen voler estimar quan donen a les persones que diuen estimar (i de les quals pretenen ser estimats) uns béns que no són veritablement tals, perquè s'oposen al seu veritable bé.

Quantes vegades passa, de contraban, per amor el que no és amor, sinó pur egoisme, i algunes vegades refinat egoisme! Llavors no estimem els altres per Déu i per sí mateixos, sinó només per nosaltres. Segueix essent el mal de l'egoisme, que brota sobre el bé de la caritat, el buida i destrueix.

Que l'activitat realitzada per al bé de les ànimes, l'apostolat, sigui un gran bé, no es pot certament dubtar. Però si tal activitat, per bona i santa que sigui, ens fa prescindir de l'oració o descuidar la vida de pietat o oblidar els nostres deures d'estat, tard o d'hora transformarà en jull, en jull que compareix precisament enmig del bon blat de Crist.

Quan parlàvem del "perill de les coses bones", proferíem l'anguniós lament d'una ànima que s'havia adonat massa tard del jull brotat entre el seu bon blat, i que en veure envaït el camp de la seva ànima per aquest jull, exclamava: "L'abnegació m'ha perdut!" A prevenir-nos d'aquest perill tendeix aquella frase de Crist a la germana de Maria de Betània: *Martha, Martha... sollicita es, et turbaris erga plurima: Porro unum est necessarium*. Marta, Marta, t'inquietes i et torbes per moltes coses: però una sola és necessària. Però també en un altre cas, quan l'amor per les

ànimes, el zel per al seu bé, de discret arriba a ser indiscret o amarg, assistim al brot d'un mal entre el bé, en germinar del jull entre el bon blat.

Amb aquest motiu, podem recordar les paraules amb què el Senyor va frenar la impaciència d'aquells dos deixebles seus que anomenaven "fills del tro" i que volien fer caure foc del cel per càstig dels habitants d'una ciutat que no havia acollit immediatament la Bona Nova per ells predicada. En aquella ocasió, el Fill de l'home va dirigir als seus dos deixebles, amb massa zel aquestes paraules: "No sabeu a quin esperit pertanyeu" Doncs algunes vegades, en efecte, ens passa als homes que, primer no complim amb el nostre deure, i després, enardits per un esperit de reparació i per un fervor que excedeix el just límit, voldríem fer més del que és el nostre mateix deure.

La mateixa ensenyança sembla deduir-se de la paràbola del jull, en la qual els llauradors van faltar primer al seu deure en adormir-se, i després hagueren volgut fer fins i tot massa, arrencant el jull abans de temps. Però llavors l'amo del camp diu unes paraules prudentes i moderades: *Sinite... usque ad messem*, espereu a la sega.

I així com el mal pot sovint aparèixer sobre el bé (si els homes no vigilen de veritat), l'amor a la veritat i al bé pot, per desgràcia, transformar-se en fanatisme i en esperit de casta, quan, per no estar rectament il·luminat i estar poc caritativament disposats vers els altres, no sabem en la pràctica distingir entre el pecat i el pecador, entre l'error i els que s'equivoquen. I pot també passar, una cop iniciat aquest perillós pendent, que homes que estan consagrats al bé actuen i es comporten com si el bé, quan no sigui realitzat per ells mateixos, no fora ja un bé.

Cosa bona, fins i tot òptima, és certament l'espiritualitat. Però si l'home oblida que no és sols esperit, sinó també matèria; si pensa que és com un àngel, no tarda a convertir-se –a causa de la supèrbia que el treu fora del seu veritable estat– en àngel rebel. Llavors, les conseqüències són tràgiques: *Vidi Lucifer sicut fulgur de coelo cadentem*, vaig veure Lucifer caient del cel com un llamp. La caiguda precipitada dels homes que s'havien situat supèrbiament a una alçada que no era, ni podia ser mai la seva, és de tal manera vertiginosa que recorda la del primer àngel rebel i caigut. Quants exemples d'aquest gènere en la història de la humanitat! Malgrat això, nosaltres els homes mai acabem d'aprendre la lliçó.

No hi ha necessitat de recordar que sigui sant i necessari per a la pròpia santificació i per a la consecució del bé comú, el respecte i l'obsequi que els súbdits deuen als seus superiors: però si el respecte, sant i degut, es converteix en servilisme, ja no estem davant un bé. Ha brotat un mal, un mal que impedeix precisament que els súbdits puguin servir rectament els seus superiors.

El servilisme desnaturalitza la relació de subordinació, perquè priva el súbdit de la lleialtat i de la sinceritat. El situa per sota de la seva dignitat de persona humana, li impedeix prestar a qualsevol superior, un veritable i recte servei. El mateix pot passar amb l'obediència, quan és mal entesa: pot suprimir l'esperit d'iniciativa i el sentit de responsabilitat personal, decaient i degenerant en mandra i comoditat. Una vegada més ens trobem davant mals que neixen sobre el bé i enmig del bé. És la repetició de la paràbola del jull entre el bon blat, en la intimitat de les nostres ànimes i en la concreta realitat de la nostra vida.

I no passa d'altra manera quan l'amor envers l'Església es transforma, per orgull, en impaciència davant les ombres humanes entrevistes en la fesomia de l'Esposa de Crist, en escàndol farisaic que no acaba d'entendre el misteri de l'Església. Els bons fills de l'Església (aquells pels quals ella és *Sancta Mater Ecclesia*), mai pretenen substituir la saviesa de Déu pels seus personals punts de vista, i per això mentre adoren el disseny de Déu, aconseguen penetrar en el misteri de l'Església, quant a l'home li és possible.

Podríem continuar amb més exemples: però el que hem dit és suficient per a fer-nos comprendre que l'ensenyament de la paràbola es refereix molt de prop a la nostra ànima: el mal neix sovint en el bé i entre el bé, igual que el jull brota entre el bon blat. I per acabar, recollim de la mateixa paràbola dos consells, per evitar que el mal ofegui el bé en la nostra ànima i en la nostra vida.

El primer és aquella invitació del Senyor a la vigilància per evitar allò que en la paràbola va ser l'origen de tot mal: ... *dum dormirent homines*, mentre els homes dormien, la son, la falta d'atenció, la negligència, que afavoreixen l'acció de l'home enemic i la insurrecció del mal, tant més, quan l'enemic no dorm: ans al contrari, quant més realitza l'home el bé, més el tempta l'enemic; quant més alt puja l'home, més l'espia l'enemic. *Qui stat* –ens adverteixen les Sagrades Escripures– *cave ne cadat*: qui està dempeus, estigui atent per a no caure. *Cadunt cedri de Libano*, ens amonesta la Bíblia; també els cedres del Líban cauen.

El segon consell que Crist ens ofereix fa referència a la paciència, paciència amb nosaltres mateixos i amb els altres. *In patientia vestra possidebitis animas vestras*, en la vostra paciència posseïreu les vostres ànimes, ens diu Ell en un altre lloc de l'Evangeli: el preu últim de la nostra santedat és així la paciència, aquesta paciència en la qual la paraula de Déu dona fruit: *fructum afferunt in patientia*. Paciència que és humil sempre, i prudència i humil voluntat de no substituir mai els plans de Déu pels nostres plans.

3.- El perill de les coses bones

En les Misses dels diumenges són freqüents els fragments agafats de l'Evangeli de Sant Lluç. Un d'ells, ens invita a meditar la paràbola del gran sopar (Lc 14-15). És consolador escoltar de llavis de Jesús paraules com sopar, invitacions, invitats... Són paraules familiars: i la seva mateixa quotidianitat indueix a acostar-se, amb ànim senzill però amb viu desig de penetració, a aquesta misteriosa pàgina.

Procurarem –com sempre hem fet en aquestes consideracions d'ascètica– fer el més transparent possible el vel que, en tota paràbola del Senyor, cobreix la seva senzilla i profunda bellesa: semblen animar-nos a allò des de la mateixa pàgina de l'Evangeli, les paraules de Crist: *Qui potest capere, capiat*, que compregui qui pugui comprendre. Són una invitació que ens recolzem sobre l'esforç, que emprem tota l'atenció de la nostra ment i tot l'impuls del cor; però, al mateix temps, són una advertència, perquè, per a les ànimes espirituals sensibles, les paraules del Senyor tenen sempre accents de desafiament, perspectives de risc: risc d'ulteriors empreses espirituals i apostòliques que han d'afrontar-se, per a una vida més fecunda i, en definitiva, més alegre i més serena.

El gran sopar del qual es parla en el fragment de Lluç, és la redempció de Crist: en tan senzilla i familiar paraula estan representats els mèrits infinits de Crist, Senyor nostre. El sopar és "gran",

perquè en Ell la redempció és abundant: *copiosa apud Eum redemptio*. En aquelles delicades i urgents invitacions dirigides a tots, *vocavit multos*, va invitar a molts, han de veure's les vocacions, dirigides a cada home, perquè vulgui participar en els efectes la Redempció, perquè visqui de manera que obtingui l'aplicació dels infinits mèrits del Redemptor. El gran sopar és per nosaltres: per a tu i per a mi. Nostres seran, si sincerament els volem, els infinits mèrits de Crist: cada un de nosaltres pot, mirant al Redemptor, repetir aquelles commovedores paraules de Sant Pau: *Dilexit me et tradidit semetipsum pro me*, m'estimà i s'entregà per mi.

En la paràbola del gran sopar –conforta observar-ho–, per a no fer-nos sentir cohibits (doncs l'arrossament de saber-se invitats a la mansió d'un Rei, podria tallar les ales als seus convidats, i fer que no se sentissin completament còmodes), el Senyor es designa a Sí mateix amb un nom genèric i familiar, que lluny de provocar timidesa, invita a la intimitat i a l'amistat: s'assenyala anomenant-se *homo quidam*, un qualsevol, un de tants de nosaltres. Som, en efecte, cridats i invitats per qui s'anomena a Sí mateix *Filius hominis*, el Fill de l'home: pel Fill de Déu fet home; per qui per amor vers nosaltres els homes *semetipsum exinanivit, formam servi accipiens*, es va anorrear a Sí mateix, prenent la forma d'un servent.

Sens dubte, que un cop penetrat així el sentit de la paràbola, ens agrada escoltar aquesta invitació que a tots ens ha dirigit *ut venirent* perquè acudissin, i que el nostre cor s'omple de confiança quan s'assabenta que Aquell pel qual hem estat invitats ho ha preparat tot (*quia iam preparata sunt omnia*, perquè tot està ja disposat). Per tant, ens serà molt fàcil acceptar la invitació, i posar-nos en camí, recolzats per la seva força i per la seva gràcia.

Malgrat això, quedem perplexos, i no poc, quan escoltem les respostes dels invitats i sentim que tots donen una mateixa, encara que sigui amable, resposta negativa als enviats de qui els invita: *Rogo te habe me excusatum*, et prego que em dispensis. Però si ens detenim a ponderar les excuses adduïdes pels diversos invitats per a justificar la seva absència, potser ens inclinem també nosaltres a acollir i a donar per bones les seves raons. Bona, per exemple, pot semblar-nos l'excusa del primer: *Villam emi, et necesse habeo exire et videre illam*, he comprat una finca, i tinc per força que anar a veure-la. Vàlida també, encara que potser una mica menys, ens sembla la raó adduïda per el segon: *luga boum emi quinque, et eo probare illa*, he comprat cinc parelles de bous, i vaig a provar-les. I, després, ens sembla òptim el motiu presentat pel tercer: *Uxorem duxi, et ideo non possum venire*, he pres esposa, i per tant no puc acudir-hi.

Potser ens sembla en aquest punt que el vel de la paràbola resulti menys transparent i fins i tot arribi a ser pesant i opac: doncs després d'haver simpatitzat, en el fons, amb els qui renunciem, per haver-nos semblat vàlides les justificacions de les seves negatives, ens toca assistir a la ira del Pare de família i escoltar la severa condemna per Ell pronunciada amb respecte als invitats desinteressats: *Nemo virorum illorum, qui vocati sunt, gustabit coenam meam*, us dic que cap dels que van ser invitats assaborirà el meu sopar. Repeteixo –per un instant– quedem sorpresos i temptats a veure certa desproporció entre la negativa dels invitats, motivada per raons aparentment vàlides, i feta de manera considerada i amable, i la ira, més encara, la severa condemna d'Aquell que els havia dirigit la invitació.

Aquesta sorpresa desapareix, malgrat això, i el vel de la paràbola torna a fer-se transparent tot just continuem la nostra consideració: el gran sopar és la salvació eterna de cada home, de cada convidat. I és un problema immens el de la nostra salvació eterna: els perills que l'amenacen

són innumbrables i greus. Per a adonar-nos d'això, n'hi haurà prou en pensar en el desordre introduït en tots nosaltres per el pecat original, aquest desordre que tan fàcilment ens porta a usar malament les coses bones.

La paraula de Crist ens invita precisament a aquest raonament, a aquesta reflexió: les excuses adduïdes pels invitats són vertaderes (doncs, en efecte, no menteixen); els seus modals, en oposar-se, la seva negativa, són considerats i amables; les ocupacions que els retenen són totes bones. Però, no obstant, segueix sent també veritat que descuiden el principal pel secundari, segueix sent també veritat que han compromès i fet perillar desconsideradament la seva salvació eterna, representada en la paràbola pel gran sopar.

I això és precisament el que la paràbola pretén denunciar: el perill que existeix en les coses bones quan ens absorbeixen de tal manera que acaben per allunyar-nos de Déu; el perill que les coses bones, no utilitzades del manera, en el temps i amb la mesura deguda, ens facin abandonar els nostres deures de pietat i els nostres compromisos d'apostolat, comproment així la unió de les nostres ànimes amb Déu, i amb el temps, dissipant potser en nosaltres per complet tot sentiment de Déu.

Amb raó, s'ha dit que molts treballen en política, art, cultura, indústria o comerç, però que molt pocs treballen seriosament per la seva pròpia santificació, per la salvació de la seva pròpia ànima, pel "gran negoci" de la seva salvació eterna. Observeu que, en si mateixes, aquestes activitats –política, cultura, comerç– no són dolentes, ans al contrari, poden ser bones i òptimes. És l'home el que, de vegades, no sap realitzar-les de manera que serveixin per a la seva pròpia salvació, per al seu últim fi: segueix sent així, com els invitats que menystenen el gran sopar, una víctima de les coses bones. "L'abnegació m'ha perdut", cridava desconsoladament una d'aquestes ànimes atropellades per les coses i per les obres bones: i és el seu un crit torbador.

Tots nosaltres ens veiem afalagats, assetjats contínuament per aquesta fàcil temptació (fàcil de ser acollida, difícil d'expulsar): la temptació de relegar al últim lloc el problema i els deures de la nostra vida cristiana, i de dedicar-nos a ells quan tinguem temps i gana. El nostre judici (massa poc profund, massa poc sobrenatural) vacil·la fàcilment, i acaba per considerar els deures referents al nostre últim fi, tan sols com alguna cosa de més, i no com inderogables deures d'estat (propis del nostre ser cristians) i com el nostre màxim interès. El qual constitueix un greu disbarat i una imprudència: però la nostra ment, lleugera i superficial, fa els seus càlculs bizantins i teixeix els seus laboriosos sil·logismes, eliminant de les premisses l'eternitat i la salvació de l'ànima. Les grans amonestacions evangèliques ("*porro unum est necessarium...* sols una cosa és necessària...", "*quid prodest homini...?* de què li serveix a l'home...?", "*vigilate*", *vigileu...*, etc.) no carreguen cap pes, o molt poc, en la formulació dels nostres judicis i en el enquadrament dels nostres problemes.

Però si el nostre judici vacil·la sovint, no menys vacil·la la nostra voluntat, i amb no menor freqüència: i la superficialitat, el disbarat dels nostres judicis troben eco en el que constitueixen les contradiccions de la nostra vida cristiana, és a dir, en les omissions i en les negligències. Cada cristià hauria de considerar amb entossudiment i amb profunditat, totes les nits, les omissions i les negligències que, amb relació al seu fi últim, ha comès en aquella jornada; i no per a deprimir-se, sinó per recuperar se. Qui, com nosaltres, està entossudit profundament en la vida, hauria de saber realitzar cada dia aquella síntesi de tots els seus deures que el mateix Senyor

suggereix (... *haec oportet facere, et illa non omittere*, convé fer aquestes coses i no ometre aquelles), en la qual cap d'ells hagi de patir descuït o proposició injusta.

Necessitem sobre tot, d'aquest judici profundament cristià, serè i equilibrat; d'un judici que, obrint-se cap l'eternitat i sense perdre de vista el nostre fi últim, ens doni la veritable mida i proporció de les coses; i d'una voluntat recta i decidida, que es compassi en el seu avanç amb aquell judici, que sàpiga evitar les omissions i corregeixi generosament les negligències.

Aquest, i no altre, és el camí que hem de seguir per travessar per entre els béns temporals i per a utilitzar-los rectament, sense perdre de vista, ni molt menys per a sempre, els béns eterns. I aquesta es l'oració que l'Església dirigeix moltes vegades al Senyor, en el Temps següent a Pentecosta. Oració que també nosaltres dirigirem al Senyor, acudint a Aquella que és mitjanera de totes les gràcies.

4.- El pa de vida

Tu saps de sobra, que Eucaristia vol dir acció de gràcies. I aquest és precisament el primer impuls espontani de l'ànima que es deté a considerar, a meditar aquest misteri de fe que és el Sagrament de l'Amor. Les paraules que broten del cor, davant la presència de Jesucrist a l'Eucaristia, són paraules de gratitud: Gràcies, Senyor, per haver volgut quedar-te en el tabernacle. Gràcies, Senyor, per haver pensat en mi i en tots els homes –fins i tot en aquells que haurien d'entregar-te i que et van trair– a l'hora de la persecució i de l'abandonament, en la vigília de la Passió. Gràcies, Senyor, perquè has volgut ser metge per a les meves xacres, força per a les meves debilitats i blanc pa per a la meva ànima famolenta, pa que dóna la vida.

Tu i jo sabem per experiència el bé que pot fer a una persona una bona amistat: l'ajuda a comportar-se millor, l'acosta a Déu, el manté lluny del mal. I si una bona amistat ens lliga, no ja a una persona bona, sinó a un sant, els bons efectes d'aquest gènere de vida es multipliquen: el tracta mutu i l'intercanvi d'elevats sentiments amb un sant deixaran en el nostre propi fons alguna cosa de la seva santedat: *cum sanctis, sanctus eris!*, si tractes amb sants, seràs sant.

Doncs pensa ara, el que podrà ser l'amistat i la confiança amb Jesucrist a l'Eucaristia, i quina empremta deixarà en la nostra ànima! Tindràs a Jesús com Amic, Jesús serà el teu Amic. Ell – perfecte Déu i home perfecte–, qui va néixer, qui va treballar i qui va plorar, qui s'ha quedat a l'Eucaristia, qui va patir i qui va morir per nosaltres! I... quina amistat, quina intimitat! Ens nodreix amb el seu cos, ens apaga la set amb la seva sang: *Caro mea vere est cibus, sanguis meus vere est potus*. La meva carn és veritable aliment, la meva sang és veritable beguda; Jesucrist s'ofereix per nosaltres en el misteri de l'Eucaristia completament, totalment, en cos, sang, ànima i divinitat. I l'ànima, en aquell moment de donació i d'abandonament sent que li pot repetir les paraules de la paràbola evangèlica: *Omnia mea tua sunt*, tot el meu és teu.

El camí de la Comunió –i de la Comunió freqüent– és veritablement el camí més fàcil i breu per arribar a la transformació en Crist, al *vivit vero in me Christus*, veritablement Crist viu en mi, de Sant Pau. La teva ànima té necessitat de Jesús, perquè sense Ell no pots –no podem– fer res: *Sense Me nihil potestis facere*, sense Mi no podeu fer res. Ell desitja venir tots els dies a la teva ànima: t'ho va dir i t'ho diu amb la paràbola del gran banquet –*vocavit multos*, cridà a molts– i t'ho va repetir i t'ho repeteix en el moment solemne d'instituir l'Eucaristia: *Desiderio desideravi*

haec pascha manducare vobiscum, he desitjat amb tota l'ànima menjar aquesta Pasqua amb vosaltres.

La teva ànima i la meva tenen necessitat del Pa de l'Eucaristia, perquè tenen necessitat de nodrir-se, com el cos, per a perseverar amb fidelitat i bon esperit en el treball quotidià, en el seu esforç per a santificar-se i per avançar, cada dia més, en el coneixement de Déu i en la pràctica generosa de les virtuts.

Deixa que et digui en confiança, que la teva ànima no pot nodrir-se i sadollar-se d'altra cosa que de Déu. Tanta és la grandesa d'ella, no tindriem ulls per a cap altra cosa en el món! Pensa que la Fe –la nostra fe cristiana, que dóna llum a la intel·ligència i serenor al cor– ensenya que l'ànima ha estat creada a imatge i semblança de Déu, que ha estat redimida per la sang de Jesucrist, i que hem d'alimentar-la amb el seu cos i sang redemptors.

No et deixis seduir per falses idees i per falses humilitats: estat de gràcia, rectitud d'intenció... i, després d'haver escoltat el consell prudent del sacerdot acosta't, fins i tot, tots els dies, a la Santíssima Eucaristia.

M'agrada repetir-te, a propòsit de l'Eucaristia, aquelles paraules de Marta a Maria, quan Jesús –després de la mort de Llàtzer– s'acosta a la casa amiga de Betània: *Magíster adest et vocat te!*, el Mestre és aquí i et crida! Escolta la seva vocació, i aproxima-t'hi: acosta't a aquest misteri de fe amb una fe molt gran, acosta't amb la fe de la mare cananea i de l'hemorroïsa, o, almenys, amb el desig humil dels apòstols: *Adauge nobis fidem!*, augmenta'ns la fe!

Acosta't amb l'esperança ferma del leprós, i repeteix a Jesús les seves paraules, humils i confiades: *Si vis, potes me mundare*. Senyor, si vols pots fer-me pur! I si en aquest moment t'entristeix el record de les teves misèries, pots tornar a Jesús amb les paraules del centurió: *Domine, non sum dignus...* Senyor, jo no sóc digne –però afegeix de seguida el que va saber afegir aquell home senzill i assaboreix la confiada esperança que s'amaga en la continuació del seu discurs: *...sed tantum dic verbum et sanabitur anima mea*–, però digues una sola paraula i la meva ànima serà sana.

Acosta't amb la caritat de la Magdalena a casa de Simó el leprós. Separa't, com ell de tot el que és al teu voltant, i queda't sol amb Jesús i envolta'l amb les teves atencions i ofereix-li el foc de la teva ànima i el fervor de la teva voluntat. I no tinguis respectes humans, ni falses humilitats. Ell és amb tu, i t'estima. Aprofita bé els moments de la teva acció de gràcies: que la teva acció de gràcies sigui com l'himne que van entonar els apòstols, en el cenacle, després de la institució de l'Eucaristia, mentre anaven sortint a l'aire lliure. I surt de l'Església amb el cor vessant d'alegria i l'ànima plena d'optimisme. I renova moltes vegades, el teu desig de rebre'l. La comunió espiritual és aliment fort i engrescador per a les ànimes eucarístiques.

Mater pulchrae dilectionis et agnitionis et sanctae spei. La Verge és mare de l'Amor preciós i de la Fe i de la santa Esperança: demana-li a Ella progressar en aquestes virtuts per a acostar-te amb disposicions interiors cada vegada millors al Santíssim Sagrament de l'Eucaristia.

5.- Jo seré amb vosaltres sempre...

Orate fratres! Pregueu, germans! Escolta i medita, aquestes paraules que el sacerdot pronuncia durant la Missa, de cara als fidels, obrint els braços en gest de caritat i amb veu gairebé

suplicant. Amb les mateixes paraules, amb el mateix to de súplica i amb la força del profund convenciment que el Senyor ha posat en la meva ànima sacerdotal, vull repetir-te a l'oïda en aquests moments de recolliment: resa, és necessari; fes oració! Protegeix i fomenta el teu esperit d'oració.

Un dels més grans tresors que posseeix la nostra Mare Església, és l'oració dels seus fills i de les seves filles. Ella compta amb la teva oració per a refer-se i per créixer. Té una necessitat vital del silenci i de l'activitat de la teva oració. Tractem, doncs, tu i jo, de compenetrar-nos i de imbuir-nos d'aquest sentit de responsabilitat: fiquem dins la nostra vida, en el nostre quefer quotidià, una mica de temps per a dedicar-lo a l'oració mental, si encara no ho fem; i si en el pla de les nostres jornades, hem disposat ja, cert temps per a consagrar-lo a la intimitat amb Déu, perseverem en el nostre propòsit i millorem la nostra vida d'oració.

Recordes aquell passatge de la Sagrada Escripura on es relata la tremenda batalla lluitada pel poble escollit contra els Amalecites? Mentre l'exèrcit hebreu combatia en el pla, Moisès, el cabdill de Israel, pregava el Senyor amb els braços estesos: si els braços de Moisès seguien estesos –és a dir, si la seva oració a Déu era intensa i perseverant– la victòria somreia als homes de Israel; però si els braços de Moisès, vençuts pel cansament, baixaven, la victòria s'allunyava del poble de Déu. Llavors –ho recordes?– els dos que acompanyaven Moisès el van fer seure sobre unes pedres i aguantaren els seus braços fins que la victòria va ser complerta i el triomf definitiu.

Tu i jo hem de persuadir-nos cada vegada més (i això és el que ara estem fent) de la necessitat de la nostra oració perquè l'Església guanyi les seves batalles i perquè nosaltres poguéssim guanyar també les batalles quotidianes de la nostra vida interior. Aquesta convicció consolidarà i donarà vigor als nostres braços estesos, a la nostra vida d'oració. La meditació sovint sobre la necessitat de l'oració ens portarà a buscar una direcció espiritual seriosa i periòdica, la persona, el sacerdot que pugui sostenir amb les seves paraules i amb el seu consell el cansament dels nostres braços estesos, en els moments de la dificultat o de l'aridesa. I ens incitarà també a obrar de manera que molts altres braços, s'estenguin en oració perseverant per sostenir un apostolat eficaç, els braços estesos de moltes altres ànimes d'oració.

Escoltem un cop més la veu de l'Església: *Orate, frates!* Pregueu, germans! Pregueu!... sentim ara que el propòsit de resar i millorar la nostra vida d'oració s'amplia espontàniament en la nostra ànima.

Però, que la nostra oració sigui sempre concreta. Oració concreta és la que influeix realment en la nostra vida; la que afronta amb valor els problemes, i cerca, decidida, la llum de Jesús; la que evita activament la inconscient tendència a mantenir obertes les ferides del nostre amor propi; la que accepta la voluntat de Déu i s'esforça a complir-la amb amor; la que penetra amb la seva silenciosa fertilitat totes les giragonses de la nostra ànima i tots els moments de les nostres jornades; la que no es transforma en un fred estudi o en un buit i neci sentimentalisme; la que apaga les protestes de l'amor propi i les punxades de l'enveja, de les gelosies i del ressentiment.

Concreció, concreció en la nostra oració, en aquesta elevació de la ment i del cor a Déu per adorar-lo, donar-li gràcies i demanar-li llum i fortalesa. He conegut ànimes desorientades i mesquines, víctimes de la seva oració estèril, ànimes l'oració de les quals estava desarrelada de la vida: al principi de les seves jornades, posaven a Jesús en un raconet de la seva ànima, però li

negaven tota intervenció en la resta del dia; era semblant a aquestes misses dominicals de migdia que tant poc o res influeixen en la vida de tants cristians.

En la concreta i fervent oració de cada dia es renovarà i reforçarà la teva tendència a la santedat: *In meditatione mea exardescit ignis*. S'encén el foc en la meva meditació. Coneixeràs Jesucrist i la seva doctrina arribarà a ser-te familiar, i et coneixeràs també a tu mateix: Noverim te, noverim me! Si et conegués, em coneixeria. Amb l'oració et defensaràs dels teus enemics i venceràs en totes les teves lluites; la teva ma s'armarà i et cobriràs amb la cuirassa de Crist, conforme a la invitació de l'Apòstol: *Induimini Dominum nostrum Iesum Christum*. Revestiu-vos de nostre Senyor Jesucrist. En la teva oració quotidiana descobriràs la raó del teu apostolat; *contemplata aliis tradere*, transmetre als altres les teves meditacions. Tot quant diguis i aconsellis en el teu apostolat d'amistat i de confiança portarà el segell de les coses viscudes i provades, que és segell d'eficàcia i de coherència.

La vida d'oració ha de ser defensada com es defensa un tresor: l'Església 3n té necessitat perquè es el fonament segur de la nostra santedat personal, i perquè nostre Senyor es va dirigir a tots quan va dir: *Opertet semper orare...* Convé resar sempre...

Enemics reals de la teva oració són: la imaginació –"la boja de la casa"– que et torba i distreu amb els seus vols i amb les seves piruetes; els teus sentits desperts i poc mortificats; la falta de preparació remota –si vols anomenar-la de diferent manera, anomena-la dissipació– per la qual et trobes tan lluny de Déu nostre Senyor quan comences la teva oració; el teu cor poc mortificat..., poc purificat, poc deslligat de les coses de la terra, que taca de fang les ales de la teva ànima i t'impedeix elevar-te cap una major intimitat amb Déu; la falta d'esforç i d'autèntic interès, per part teva, en els moments en què et quedes cara a cara amb el Senyor.

Abans d'acabar, repeteix a Jesús, per mediació de la Verge Maria –que és *Rosa mystica et Vas insigne devotionis*, Rosa mística i Vas insigne de devoció–, les paraules humils i plenes de confiança dels Apòstols: *Domine, doce nos orare!* Senyor, ensenya'ns a resar!

6.- La crítica

Les persones, les coses, els fets que s'ofereixen a la nostra consideració requereixen el nostre judici. La part més noble del que Nostre Senyor ens ha donat, amb profusió i generositat, assumeix una actitud determinada davant nosaltres mateixos i de cara al que ens envolta.

La teva intel·ligència i la teva sensibilitat –com les meves– mesuren i valoren qualsevol persona, cosa o fet amb els quals es posen en contacte. Aquesta capacitat de valoració i de judici augmenta en proporció a la profunditat de la persona i a la serietat amb què afronta els fets i viu la seva pròpia vida.

A una major riquesa interior, a una més profunda consideració de les coses i a un entossudiment de vida més seriós, necessàriament correspon una major capacitat de valoració i de judici. Els necis i els frívols, els que es perden en els detalls o viuen fora de la realitat, els que no fan res o fan massa coses: tots aquests han perdut o estan perdent, per a la seva gran desgràcia, el sentit del valor i del judici.

Déu nostre Senyor vol que siguis un ànima de criteri, que sàpigues enquadrar persones, situacions, circumstàncies i fets amb esperit sobrenatural i sentit pràctic de la vida. És necessari que aquesta capacitat de valoració i de judici, plena d'esperit sobrenatural, augmenti i es

purifiqui cada dia més. Doncs amb aquesta capacitat de judici cristià, serè i objectiu, ens defensem de nosaltres mateixos i dels nostres enemics –primer de tot, dels de la nostra ànima– i perfeccionem les nostres accions i el nostre treball per ajudar els nostres amics en la seva vida i en la seva activitat.

Però aquesta capacitat de valoració i de judici, que és tan necessària per la teva vida i sense la qual difícilment podràs imprimir a la teva conducta serietat i vigor cristians, té els seus límits. Mantenir-la i exercitar-la dintre d'aquests límits és acostar-se a Déu; permetre que els sobrepassi i exercitar-la sense aquesta mesura cristiana, és allunyar-se de Déu.

Quantes crítiques fas sense mesura cristiana que et separen de Déu i dels altres! Que t' enemisten amb tots i aconseguen que tots t'evitin! De sobra coneixes els tipus de l'escapçador desprietat i del cruel demolidor.

Vaig a presentar-te tota una galeria d'esperits crítics i a preguntar-te: en quina d'aquestes categories podríem estar inclosos tu i jo? La crítica del fracassat –que pel seu fracàs, s'ha revelat enemic de Déu– és universal, perquè voldria arrossegar a tots al seu propi fracàs; la crítica de l'irònic és mordaç, lleugera, superficial, i està disposada sempre a sacrificar per la burla les coses més serioses i sagrades; la crítica de l'envejós, nascuda entre ansietats i despits, és ridícula i vanitosa; la crítica de l'idiota és befa; la crítica de l'orgullós, del tirà és desprietada i, normalment, està forjada amb els pitjors ingredients; la crítica de l'ambiciós és deslleial, perquè tendeix a il·luminar la seva persona amb menyspreu dels altres; la crítica del sectari és apriorística, parcial i injusta, és la crítica de la qui se serveix conscientment i amb freda passió de la mentida; la crítica de l'ofès és amarga i punxant, destil·la la fel per totes bandes; la crítica de l'home honrat és constructiva; la crítica de l'amic és amable i oportuna; la crítica del cristià és santificant.

Perquè la teva crítica sigui sempre la crítica de l'home honest, de l'amic, del cristià, és a dir, perquè sigui constructiva, amable, oportuna i santificant, ha de parar atenció a salvar sempre la persona i les seves intencions. Ha de ser objectiva, mai subjectiva. Ha de parar-se sempre, amb respecte, davant el santuari de la personalitat i del seu món interior. Què saps de les seves intencions, dels motius i de tota aquesta sèrie de circumstàncies subjectives, que tan sols coneix perfectament Déu nostre Senyor, què llegeix en els cors? Et surt aquí al pas, aquella frase de Crist: *Nolite judicare et non julicabimini*. No jutgeu i no sereu jutjats.

Aquesta crítica, profundament humana, perquè coneix els nostres límits, és profundament cristiana, perquè respecta el que pertany al Senyor, i així concilia i conserva l'amistat, fins i tot la dels qui ens són contraris, perquè es manifesta plena de respecte i de comprensió vers la personalitat aliena.

L'home honrat, i amb més raó el cristià, no jutja ni critica el que no coneix. Expressar un judici, formular una crítica, suposa el perfecte coneixement, en tots els seus aspectes, del que és objecte de consideració. La serietat, la rectitud i la justícia caurien per la seva base si no es procedís d'aquesta manera.

En arribar a aquest punt, segurament que tu i jo ens recordem de molts judicis i de moltes crítiques improvisades, formulades sense cap coneixement de causa: del judici de l'home superficial, que parla del que no coneix; de la crítica de qui s'apropia del que ha sentit dir a

altres, sense prendre's la molèstia de verificar-ho; de la conducta de l'inconscient que jutja fins allò del que tan sols n'ha sentit parlar. I ens adonem també amb quanta facilitat transformem en judici –disfressant-lo de judici crític– una simple impressió. La crítica de l'ignorant és sempre injusta i funesta.

La crítica, la crítica cristiana, té sempre requisits de temps, de lloc i de manera, sense els quals es transforma fàcilment en detracció o en difamació. No estarà mal, a aquest propòsit, que tu, que et consideres un home madur, capaç de judici i de criteri segur, et preguntis si hi ha en la teva vida aquest mínim de prudència cristiana que et protegeix de les insídies de la teva llengua i de la teva ploma. Doncs parlar sense pensar i escriure sense reflexionar pot ser perillós per a la teva ànima, encara que estiguis en possessió de la veritat.

Haig d'afegir encara que la crítica pren color de l'*animus* que darrera de ella s'amaga, de la disposició interior de la qual procedeix. Hi ha un *animus bono* i un *animus malo*; Això s'ha de tenir present, donat que constitueix un criteri segur per a jutjar moralment l'ús que fem de la nostra capacitat de valoració i de crítica.

El fracassat, l'envejós, l'irònic, l'orgullós o el tirà, el fanàtic, l'amargat i l'ambiciós, tenen un *animus* dolent, no recte, que es manifesta immediatament en la seva crítica.

En canvi, l'home honest, l'amic, el cristià porten dintre seu un *animus bono*, que deixa veure igualment els seus judicis, aquest *animus bono* és la caritat, el desig del bé dels altres, que assegura a la seva crítica totes aquelles qualitats de què la bona crítica ha d'estar adornada. Doncs perquè la crítica sigui justa i constructiva, eficaç i santificant, cal estimar els altres, estimar el proïsme. En tal cas l'exercici de la crítica és sempre un acte de virtut en qui fa ús d'ella i un auxili per a qui la rep: *Frater qui adiuvatur a fratre quasi civitas firma*, el germà defensat pel germà, és com una ciutat emmurallada.

Saber-se defensar de la crítica injusta i dolenta és normalment una virtut i gairebé sempre un deure; saber rebre i acceptar la crítica bona dels altres és virtut cristiana, és prova de saviesa. Signe cert de grandesa espiritual és saber deixar-se dir les coses: Rebre-les amb alegria i agraïment. El que aprèn així a escoltar i a preguntar arribarà molt lluny en el ús dels talents que ha rebut de Déu. Desgraciat, en canvi, el que no tolera que se li diguin les coses; el que de mil maneres –els de l'amor propi ferit– tracta de ferir i de venjar-se contra el que ha tingut l'atenció i la caritat de fer-li una crítica honesta i bona. Mai hem d'oblidar tu i jo que totes les coses que fem malament s'han de fer bé, i que totes les coses que fem bé es poden fer millor; i per a això, a més de comptar amb la nostra voluntat, hem de poder comptar amb la crítica.

Però tampoc has de viure excessivament preocupat de la crítica, del "què diran". Perquè aquesta preocupació excessiva i pusil·lànime podria tallar-te les ales i portar-te a no fer res. La crítica lleugera i envejosa, la crítica xafardera i superficial, val més ignorar-la.

Voldria dir-te a aquest propòsit que el que no fa res no rep cap crítica, perquè la gent –ignora la raó– rarament critica el no fer. En canvi, el que fa molt és sempre criticat i ho és per tots: el critiquen els que no fan res, perquè la seva vida, el seu treball semblen una acusació contra ells; el critiquen els que obren de manera contrària a ell, perquè el consideren un enemic; i el critiquen també, quan no són bons, els que fan les mateixes coses o semblants, perquè tenen gelosies.

Alguna vegada et passarà la paradoxa que hauràs de fer-te perdonar el que hagi fet de bo i el que hagi realitzat amb el teu treball, per aquells que res de bo van fer i per aquells que mai van treballar. Altres vegades et veuràs injustament atacat i maltractat pels que no conceben que es pugui fer res bo sense demanar la seva ajuda. Somriu llavors amb elegància i segueix treballant.

No t'oblidis de donar gràcies a Déu per totes aquestes coses; i, sobretot, per la crítica honesta i bona, amiga i cristiana, no deixis de donar gràcies a Déu i a aquell que te l'hagi fet.

7.- En presència del pare

Adimplebis me laetitia cum vultu tuo; m'ompliràs d'alegria amb la teva presència. Norma pràctica i segura de perfecció es l'exercici continu de la presència de Déu. Viure amb tu, Senyor, buscar la teva presència, treballar sentint-nos seguits per la teva mirada i veure't a Tu en tots els successos que teixeixen la nostra vida quotidiana. Saber que pot i ha de viure sempre en la presència de Déu és, per al cristià, motiu perenne d'alegria.

Fes que no falti mai, oh Senyor!, en les nostres jornades l'alegria de la teva presència, que no falti en les nostres dificultats quotidianes, en els moments durs, el consol de saber-te present. *Horas non numero nisi serenas*, no compto sinó les hores serenes: aquesta inscripció que, sota un rellotge de sol, trencava amb la seva esvelta gràcia l'austeritat d'un vell mur romà, l'he vist viscuda i assaborida en l'alegria serena que gaudeixen i difonen al seu voltant les ànimes que caminen en la presència de Déu. El sentit sobrenatural de la vida –sol que està sobre l'horitzó de l'ànima cristiana– dissiparà amb la força de la fe totes les preocupacions i les ansietats quotidians, per deixar l'ànima en la serenitat de qui ho sap mirar tot amb els ulls de Déu.

Quan visquem, aquesta presència de Déu que ara –mentre conversem– ens està demanant el Senyor, aprendrem a dirigir cap a Ell cada una de les nostres accions i a viure amb una puresa de propòsits cada cop més gran. *Deo omnis gloria*, per a Déu tota la glòria; aquesta serà la norma de tot el que fem. Només llavors sabrem encongir-nos davant la grandesa i davant l'eficàcia del que l'Església, Mare nostra, ens fa demanar per a tots els cristians: *...Ut cuncta nostra oratio et operatio a Te semper incipiat et per Te coepta finiatur*, que totes les nostres accions i oracions comencin sempre en Tu i que les que han començat per Tu arribin al seu fi. Doncs sols llavors serem de Crist, ja que tota la nostra vida serà seva i totes les nostres accions tindran a Jesucrist com a principi i com a fi.

La puresa d'intencions no és més que presència de Déu: Déu nostre Senyor és present en totes les nostres intencions. Que lliure estarà el nostre cor de tot impediment terrenal, que neta serà la nostra mirada i que sobrenatural tota la nostra manera d'obrar quan Jesucrist regni de veritat en el món de la nostra intimitat i presideixi tota la nostra intenció!

Si vius en presència de Déu, aprendràs a exercitar-te en aquesta rara saviesa que és el domini d'un mateix, aprendràs a dominar-te i vèncer a tu mateix, i coneixeràs l'alegria de fer agradable la vida a tots els que són prop teu.

I quanta seguretat dóna aquest caminar en la presència de Déu! Quina decisió en la lluita i quina seguretat de la victòria et donarà sentir-te seguit per la mirada paterna de Déu! Quan la temptació es faci aclaparant, aquesta serena presència de Déu sabrà canviar-se en oració

intensa, en petició ardent, en el crit ple de fe i d'esperança dels deixebles de Emaús: *Mane nobiscum, Domine, quoniam advesperascit!*, queda't amb nosaltres, Senyor, perquè es fa fosc!

Dominus sit in itinere tuo, que el Senyor estigui en el teu camí: aquestes paraules amb què Tobíes beneeix el seu fill són en veritat l'auguri més bonic que es pot fer per a la teva vida familiar, per a la teva vida social, per a la teva vida d'estudi, per a la teva vida professional i, fins i tot, per a les teves hores d'esbarjo o de descans.

Aquesta presència de Déu serenament buscada i conservada amb tenacitat, ha de ser el profund i joiós secret de cada un dels teus dies. Puresa d'intencions: Crist present en les nostres intencions... Una vegada en aquest camí, aprendrem també a viure la virtut de la humilitat, perquè de totes les nostres obres i de la nostra manera d'actuar pujarà a Déu una protesta d'humilitat: *Non nobis, Domine, non nobis; sed nomini tuo da gloriam!* No a nosaltres, Senyor, no a nosaltres, sinó al teu Nom dóna la glòria!

Pensa: l'egoisme i la sensualitat, l'amor propi i el ressentiment no podran nidificar en la teva ànima, ni podran ser mòbil de les teves accions, perquè Jesucrist, present en les teves intencions, et defensarà de tota submissió i impedirà qualsevol intervenció de l'enemic de la teva santedat, sempre disposat a sembrar jull ocultament. Però en les ànimes que viuen en presència de Déu no hi ha jull: tot en elles és bon blat. I amb l'ajuda de Crist –meta i raó de la nostra vida– podràs tenir allunyat de la teva ànima aquesta son que afavoreix l'aproximació de l'enemic: i tot en ella serà vigilància i atenció dirigida a la presència del Senyor.

Llavors –deixa que t'ho recordi– la teva ànima haurà trobat la senzilla i clara fórmula de viure la santedat enmig del món, de buscar la perfecció cristiana en totes les activitats de la vida. Podràs santificar-te en tot moment: i tot et portarà cap a Déu nostre Senyor.

Per aquest camí arribaràs, a una gran intimitat amb el Senyor: aprendràs a dirigir-te a Jesús amb el seu nom i a estimar molt el recolliment. La dissipació, la frivolitat, la superficialitat i la tebiesa desapareixeran de la teva vida. Seràs amic de Déu: i en el teu recolliment, en la teva intimitat, gaudiràs en considerar aquelles frases de l'Escriptura: *Loquebatur Deus ad Moysen facie ad faciem, sicut solet loqui homo ad amicum suum*. Déu parlava a Moisès cara a cara, com sol parlar un home amb el seu amic.

Demana, doncs, a la Santíssima Mare de Déu i Mare nostra, que t'ajudi a formular un propòsit: el ferm i generós propòsit de caminar d'ara endavant –sempre – en presència de Déu.

8.- La ruta de l'orgull

Existeix un camí que no és, certament, el de la salvació, ni el de la felicitat, i pel qual –això no obstant– solem endinsar-nos els homes amb gran facilitat. És la ruta de l'orgull. Deixa'm doncs, que a propòsit de ella, et confii un pensament i alguna reflexió, de manera que aprenguem junts a reconèixer-la des del primer instant i a evitar-la sempre.

La ruta de l'orgull té un principi bastant trist, perquè comença amb la negació de Déu en les nostres ànimes i en les nostres vides. Algú ha fet notar, amb gran agudesesa, que l'ateu i l'orgullós tenen molts punts en comú. L'ateu, en efecte, es nega a admetre l'existència de Déu a través de la prova de la creació i de les criatures; no veu Déu nostre Senyor en el creat. I l'orgullós es nega

a reconèixer Déu en la seva ànima i en la seva vida: no entreveu Déu nostre Senyor en els dons de la natura i de la gràcia que enriqueixen la seva personalitat i fructifiquen en la seva vida.

L'orgull, en realitat, no és més que una estimació desordenada de les qualitats pròpies i dels propis talents. No és més que la idea desmesurada i desordenada que ens hem format de nosaltres mateixos. Cultivem voluntàriament i amb una espècie d'interior circumspecció aquest alt concepte del nostre propi ser, i no admetem cap ombra, per petita que sigui, ni cap referència a altres persones i no suportem cap correcció. Ens atribuïm –oblidant-nos del tot de Déu nostre Senyor– tot el que som i tot el que valem. I en obrar així, exclouem Déu i els altres de la nostra vida: només jo importo, diu obstinadament l'orgullós o, contemplant se complagut i gronxant-se amb presumpció a sí mateix.

A les ànimes que segueixen la ruta de l'orgull, no hi troben cap ressó aquelles paraules de Sant Pau: *Quid habes, quod non accepist?*, què tens que no hakis rebut? I ni tan sols es rendeixen aquestes ànimes davant aquelles altres paraules, que completen el raonament de l'Apòstol: *Quid gloriaris quasi non acceperis?* Per què et vantes com si no haguessis rebut tot el que tens?

Si existeix un camí que faci complicades les ànimes, és la ruta de l'orgull. La ruta de l'orgull és un laberint en què les ànimes es desorienten i es perden. L'orgull destrueix la simplicitat de les ànimes, aquell ser i aparèixer sense plecs que és una encantadora característica de les persones humils.

Quants plecs es formen a l'ànima contaminada per l'orgull. Aquest pecat capital, en efecte, indueix –cada cop amb més submissió– a replegar-se contínuament sobre un mateix: a tornar infinites vegades i a demorar-se amb el pensament sobre els propis talents, sobre les pròpies virtuts, sobre els propis èxits i sobre aquella certa ocasió o circumstància en què es va triomfar. I això és el món, buit i mesquí, de la vana complaença.

Del món interior es passa al món exterior: la ruta de l'orgull continua la seva progressió implacable. Tot allò que aquestes persones han construït dins seu, desitgen ara edificar-ho al seu voltant. I encara que el Senyor digué: *Gloria mea alteri non dabo*, no donaré la meva glòria a altres, l'ànima orgullosa ha respost a aquest manament diví apropiant-se, possessionant-se, d'aquesta gloria.

Aquesta desgraciada ruta mai pot passar per al Senyor. Res ni ningú podrà fer dir a les ànimes que han agafat aquest camí: *Gratia Dei sum id quod sum*, sols per gràcia divina sóc el que sóc. La seva mirada i el seu pensament mai s'aixecaran, per damunt les seves pròpies qualitats i dels seus propis èxits, fins Déu nostre Senyor, per a donar-li gràcies per la seva bondat. La mirada i el pensament d'aquestes ànimes es demora sempre a ras de terra. La ruta de l'orgull comença amb l'exclusió de Déu i amb el replec sobre un mateix.

L'horitzó de l'orgullós és terriblement limitat s'esgota en ell mateix. L'orgullós no aconsegueix mirar més enllà de la seva persona, de les seves qualitats, de les seves virtuts, del seu talent. El seu és un horitzó sense Déu. I en aquest panorama tan mesquí ni tan sols apareixen els altres: no hi ha lloc per a ells.

L'ànima que segueix aquesta ruta, per l'elevat concepte que s'ha forjat de sí mateix, mai demana consell a ningú i de ningú accepta mai consells. Es basta a ell mateix. Viu aferrada al

propi judici i a la pròpia voluntat fins l'entossudiment i ignora, voluntàriament, fins al menyspreu, qualsevol opinió o convicció que no sigui la seva.

El menyspreu per al proïsme és, per tant, una actitud freqüent, i sovint habitual, en les persones que segueixen aquesta ruta. S'han convertit íntimament en fariseus i consideren els altres com publicans, reproduint contínuament en les seves vides l'escena i les actituds de la paràbola evangèlica: *Gratias ago Tibi, quia non sum sicut ceteri hominum*, gràcies et dono perquè no sóc com els altres homes. Els altres existeixen sols com terme de parangó, perquè l'orgullós pugui exaltar-se mentre els menysprea.

Les persones que van per aquest camí no suporten que hi hagi ningú superior a elles. Aquesta és una possibilitat que no pot verificar-se, ni tant sols en el món de les hipòtesis. Els altres no poden tenir més funció que la d'exaltar aquestes persones: i han d'estar per sota d'elles. Els defectes dels altres han de servir per a posar en evidència i per a subratllar les seves pròpies virtuts. Els errors dels altres han de servir per a posar de relleu la seva saviesa i habilitat; i la escassa intel·ligència aliena, per fer resplendir la seva gran vàlua. I aquí hi ha l'arrel d'enveges, zels i ansietats que acompanyen la vida de tots aquells que segueixen la ruta de l'orgull.

Però aquest desgraciat camí no acaba aquí. De l'enveja es passa a l'enemistat. I quantes no són les enemistats que tenen el seu origen –estrany origen!– en l'enveja! Hi ha persones que es veuen menystingudes, odiades i combatudes sols perquè son millors o més intel·ligents que els seus perseguidors. S'han fet culpables del gran delicte de ser bones o intel·ligents, o d'haver treballat molt. I aquest delicte es combat i es castiga –a la ruta d'orgull– amb la fredor, l'enemistat, el silenci i la calúmia.

No perdre la plaça, no cedir les armes: qui s'encamina per aquesta direcció sol recorre a la ficció i a la hipocresia. Simula el que no és, exagera el que té. Tot és lícit, tot és bo, en aquest maleït camí, a condició que un sigui el primer i el millor davant un mateix i en l'estimació dels altres.

Per a mantenir-nos sempre lluny d'aquest camí, i per a sortir fora d'ell si per ell ens haguéssim endinsat, demanem a la Verge –Mestra d'humilitat– que ens faci comprendre que *initium omnis peccati est superbia*, que el principi de tot pecat és l'orgull.

9.- Humilitat

Moltes vegades he pensat i ara aprofito l'ocasió per a dir-ho per escrit, que la virtut de la humilitat es ressent del valor del nom que porta i de les realitats que amaga.

Cap altra virtut és, en efecte, tan menystinguda i tan poc i mal coneguda, tan ignorada i tan deformada, com aquesta virtut cristiana. La virtut de la humilitat és una virtut humiliada.

I no sé si li fa més mal l'oblit en què la deixa el món, les burles i l'escarni amb què molts l'acullen, o la falsia i la poca elegància amb què alguns la presenten.

Em sembla, que és veritablement necessari que nosaltres els cristians coneguem millor aquesta virtut i sentim profundament la seva importància; que lluitem per conquerir-la i per viure-la rectament, per a presentar-la d'aquesta manera amb la seva veritable fesomia als ulls d'un món malalt de vanitat i de supèrbia. Aquest apostolat del bon exemple, tan eficaç i oblidat, al qual hem de sentir-nos invitats, tu i jo, per Jesucrist, quan diu: *Discite a Me quia mitis sum et humilis corde*, apreneu de Mi que sóc mansoi i humil de cor. Humils de cor: així ens vol el Senyor, amb

aquella humilitat que neix del cor com fruit en les obres. Perquè l'altra humilitat, que neix i mor en els llavis, és falsa; és una caricatura. Paraules, actituds, maneres, no poden per sí soles crear una virtut; però sí deformar-la.

La intel·ligència ha d'obrir-nos el camí del cor i ajudar-nos a dipositar allà, amb afecte, la bona llavor de la veritable humilitat, que, amb el temps i la gràcia de Déu, tindrà arrels profundes i donarà saborosos fruits.

La humilitat vertadera, comença en el punt lluminós en què la intel·ligència descobreix i admet, amb la força necessària perquè el cor pugui estimar-la, aquesta veritat fonamental, simple i profunda, del *sine Me nihil potestis facere*, sense Mi no podeu fer res.

Hem d'aprendre a partir, amb les nostres mans superbes, el pa blanc de la veritat evangèlica i distribuir-lo davant els nostres ulls ofuscats, que tenen en tan gran estima el nostre "jo" i les nostres qualitats.

Escolta'm! Tots els nostres esforços per arribar a ser millors i per a créixer en l'amor de Jesús i en la pràctica de les virtuts evangèliques, seran vans si la seva gràcia no ens ajuda: *nisi Dominus aedificaverit domum, in vanum laborant, qui aedificant eam*, si el Senyor no edifica la casa, en va es cansen els qui la construeixen.

La més atenta i constant vigilància és també perfectament inútil sense la custòdia forta i amorosa de la seva gràcia: *nisi Dominus custodierit civitatem, in vanum vigilat custos*, si el Senyor no custodia la ciutat, és inútil la vigilància del sentinella.

Res poden així les nostres paraules i les nostres accions, quan pretenem servir-nos d'elles per a fer bé a les ànimes. El nostre apostolat i la nostra fatiga, sense l'aigua pura de la seva gràcia, són una agitació estèril: *neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat, Deus*, no compta el que planta o el que rega, sinó Déu Nostre Senyor, que dóna l'increment.

Però aquesta gràcia que ens és necessària per a millorar en la virtut, per resistir les temptacions i perquè el nostre apostolat sigui fecund, el Senyor la concedeix als que són humils de cor: *Deus superbis resistit humilibus autem dat gratiam*, Déu resisteix els superbs i dóna la seva gràcia als humils.

El Senyor, que amb suma bondat i amb vigilància plena de delicadesa, distribueix copiosament la seva gràcia, no se serveix dels superbs per a realitzar els seus designis: tem que es condemnin. Doncs si els utilitzés, ells trobarien en aquesta gràcia, segons els seus costums, un nou motiu de supèrbia i, en tal vanaglòria, la causa d'un nou càstig.

La humilitat, ens ho ensenyen els sants, és la veritat. Quin gran motiu per a acceptar-la i viure-la! *Noverim me!* Que jo em conegui, Senyor! aquest coneixement íntim i sincer de nosaltres mateixos ens elevarà cap a la humilitat.

Deixa'm que et digui –doncs m'ho he dit moltes vegades a mi mateix– que no ets res: l'existència l'has rebut de Déu, res tens que no hagi rebut d'Ell; els teus talents, els teus dons, de naturalesa i de gràcia, són precisament això: dons; no ho oblidis! I la gràcia es gràcia i fruit dels mèrits del Salvador.

Però a aquest res que ets tu, tu has afegit el pecat, doncs has abusat moltes vegades de la gràcia de Déu, per maldat o, almenys, per debilitat.

I a aquestes dues realitats n'has afegit una tercera, més trista que les primeres: que essent res i pecat... has viscut de vanitat i d'orgull.

Res..., pecat..., orgull. Quin fonament tan segur per la nostra humilitat, perquè aquesta sigui certament humilitat veritable, humilitat de cor.

El superb i l'incrèdul tenen alguna cosa més en comú del que sembla. L'incrèdul és un cec que travessa el món i veu les coses creades, sense descobrir-hi Déu. El superb descobreix i veu Déu en la natura, però no aconsegueix descobrir-lo i veure'l en sí mateix.

Si descobreixes Déu en tu mateix seràs humil i li atribuiràs tot el de bo hi ha en tu: *Quid habes quod non accepisti?* Què tens que no hakis rebut? No tancaràs nèciament els ulls sobre cap de les virtuts o de les qualitats que existeixen en la teva ànima, perquè saps que vénen de Déu i que un dia Ell et demanarà compte d'elles. T'esforçaràs perquè donin fruit: no enterraràs cap dels teus talents. I conservant el mèrit de les obres bones, sabràs donar a Déu la seva glòria: *Deo omnis gloria!* Per a Déu tota la glòria! La vana complaença no trobarà lloc a la teva ànima humil.

A través del camí obert per la humilitat, la pau de Déu entrarà en la teva ànima. Hi ha una promesa divina: *Discite a Me quia mitis sum et humilis corde et inveniatis requiem animabus vestris.* Aprengueu de Mi, que sóc mansoi i humil de cor, i trobareu la pau per les vostres ànimes. Un cor sincer prudentment humil no es torba per res. Estigues segur que, gairebé sempre, la causa de les nostres torbacions i de les nostres inquietuds rau en la preocupació excessiva per la pròpia estima o en l'inquiet anhel de l'estimació dels altres.

L'ànima humil posa la pròpia estimació i el desig de la estimació aliena en les mans de Déu. I sap que allà estaran segures.

Treu, doncs, força de la humilitat, per a dir al Senyor: si a Tu no et serveixen, tampoc jo sé què fer-ne. I en aquest generós abandonament trobaràs la pau promesa als humils.

Que la humilitat de Maria, ens serveixi de consol i de model.

10.- La correcció fraterna

Hi ha un fragment de l'Evangeli de Sant Mateu (18, 15), el que es refereix a l'obligació de la correcció fraterna, que no es pot llegir sense experimentar una certa sensació com de sorpresa i de pena. Doncs sentim allà, en efecte, com la veu amable de Crist ens imposa un deure que molt rara vegada es compleix en els nostres dies, que tan àvids estan, no obstant, de franquesa i de sinceritat, i que fins i tot semblen desitjosos d'assumir la franquesa i la sinceritat com característiques seves, pròpies i inconfusibles. I no és que el deure de la correcció fraterna aconsegueixi la seva força i enfonsi les seves arrels en la virtut de la sinceritat; sinó que, encara que la virtut de la sinceritat, com la de l'honestedat, contribueixin amb alguna cosa pròpia a la pràctica d'aquest precepte evangèlic, aquest es funda directament sobre la caritat.

Doncs, precisament a la llum de la caritat, arriba la veu de Crist a ser-nos perfectament comprensible, i el precepte evangèlic se'ns apareix en tota la seva grandesa. Cal estimar el proïsme i estimar-lo bé, voler el seu bé, sobretot el seu bé etern: per això no seguim indiferents,

ni ens encongim d'espatlles davant algú que està en perill, que no hagi pres el camí just o que no sigui com hauria i com podria ser; també per això, per exemple, ens guardem bé de «deixar-ho corre» quan veiem que algú, en el cercle dels nostres familiars o coneguts, és a punt de trencar, o potser ja ha trencat l'ordre i l'harmonia de la caritat. En aquesta, com en tantes ocasions semblants, és precisament la paraula de Crist la que ens obliga a no "deixar-ho corre". Doncs Ell, en efecte, ens diu "...Ves i corregeix-lo a soles. Si t'escolta, hauràs guanyat el teu germà." I el seu manament té la profunditat de les coses senzilles, la fresca immediatesa dels programes concrets.

Les pàgines de la Sagrada Escripura ens ensenyen que, en altres èpoques, Déu se servia dels profetes, ànimes plenes de fortalesa i de caritat, per a advertir els homes, fins i tot els sobirans, que estaven fora de camí. I amb quanta fidelitat i caritat van saber els profetes viure i complir el deure de la correcció fraterna! Pensa: en els nostres temps, és potser una obra menys urgent de misericòrdia espiritual advertir a qui s'equivoca, ensenyar al germà que no sap? Gairebé és com si aquestes paraules del Senyor: "Vés i corregeix-lo", ni tan sols freguessin avui la consciència del qui entreveu al seu voltant, al seu costat, el mal, un mal que podria ser evitat. Doncs per a molts de nosaltres, avui –ho veus?– el "veí" no és ja el proïsme i "l'altre" no és encara el meu germà.

I, no obstant, tu saps que, quan troba un cor fidel i desitjós del bé propi i de l'aliè, la paraula de Crist penetra en l'ànima com una espasa que demana ser empunyada, que requereix i exigeix poderosament l'acció. "Vés i corregeix-lo": l'Evangeli, amb els seus manaments i els seus consells, ens adverteix contínuament que la vida és el temps de l'acció –*tempus agendi*–, i ens invita a no posar temps pel mig (aquests temps que concedim a la nostra mandra i al nostre egoisme) entre la idea serenament madurada en el nostre judici i el nostre propòsit, i l'acció que ha de complir-la.

Pot succeir que aquest precepte de Crist, a algú, li sembli ofensa, per aquesta exquisida i a vegades excessiva sensibilitat cap a la llibertat i cap a la dignitat dels nostres semblants que l'esperit de l'època ha contribuït a formar en les consciències dels cristians. Doncs el Senyor, en instruir-nos sobre el deure de la correcció fraterna, ens mana corregir, o sigui dir cara a cara a una persona alguna cosa què està fent i què no està bé fer. I dir-ho no com qui, havent de complir un encàrrec desagradable, s'escuda graciosament darrera l'amable expressió que *ambasciator non porta pena*, i amb tota la seva actitud demana excusa i comprensió, i gairebé compassió; sinó amb sentit de personal responsabilitat assumint com a pròpies totes les responsabilitats i també totes les contrarietats que de la correcció es puguin derivar per a sí i per a l'altre. Ja per aquesta simple consideració podem adonar-nos que l'acompliment de tal precepte evangèlic supera de molt el que és el pla de l'esperit del món, de les convencions socials i de la mateixa amistat que estigui fundada sobre criteris exclusivament humans.

I és obvi que no es tracta –perquè llavors no hauríem superat aquest pla, sinó que estaríem precisament per sota d'ell– d'agredir algú amb males paraules i amb pitjors maneres, perquè, posem per exemple, hagi fet o dit alguna cosa que ens ha molestat, o simplement hagi lesionat el que nosaltres anomenem "els nostres interessos", emmascarats altres vegades sota l'ambiciosa expressió del nostre "bon nom". No es tracta d'això, evidentment: obrar així no és practicar el deure evangèlic de la correcció fraterna, sinó alenar les querelles de l'amor propi, autoritzar l'esperit de venjança, i faltar en general, més o menys greument, a la caritat.

Qui viu amb esperit cristià el precepte de la correcció fraterna, no pensa en aquell moment en sí mateix, sinó en l'altre que s'ha convertit per a ell, per això mateix, en germà. En aquell moment, no té presents els seus interessos personals o el seu bon nom, sinó els veritables interessos i el bon nom de l'altre. En aquell instant, ha deixat, certament, a un costat moltes coses, però abans que res el seu amor propi. Ha deixat de pensar en sí per estar totalment absorbit per la preocupació de l'altre i per la del camí que l'altre ha de recorre fins unir-se amb el Senyor. Si ens fos donat veure l'ànima d'aquell que, seguint la paraula de Crist, compleix el deure de la correcció fraterna, quedaríem conquerits per la grandesa i per l'harmonia dels sentiments que en aquell moment ocupen el seu cor, quan es disposa a satisfer el dolç manament de la caritat fraterna. En aquella ànima podríem llegir la ferma delicadesa de la caritat, la neta profunditat d'una amistat que no retrocedeix davant un deure que ha de complir-se, i la fortalesa cristiana, que és sòlida virtut cardinal.

El deure de la correcció fraterna ens recorda que no sempre la por de desagradar als altres és cosa bona. Per desgràcia, és gran el nombre dels que, per no desagradar o per no impressionar algú que està vivint els seus últims dies i els últims moments de la seva existència terrena, callen el seu estat real, fent-li així un mal d'incalculables dimensions. Però encara és més elevat el nombre dels que veuen els seus amics en l'error o en el pecat, o a punt de caure en un o en altre, i resten muts, i no mouen un dit per a evitar-los aquests mals. Concediríem als qui de tal manera es portessin amb nosaltres, el títol d'amics? Certament, no. I, no obstant, solen fer-ho per a no desagradar-nos. Per no desagradar podem fer-nos responsables de greus culpes, a les quals convindria en moltes ocasions el nom de complicitat. I això, per no parlar ja del fet que, sovint, quan ens dispensem de la correcció per creure que els altres es disgustarien en sentir-se fer per nosaltres, honrada i delicadament, una sincera advertència, formulem sobre ells un judici que certament no els honra, i que, normalment, no és un judici cristià.

L'obligació de la correcció fraterna s'ha de complir en determinades formes i circumstàncies. El Senyor, en efecte, ens mana: "Vés i corregeix-lo", però concreta després que "a soles". És fascinant aquest avís, aquesta invitació a la delicadesa, al tacte, a l'amistat. Porta immediatament a la nostra ment moltes virtuts cristianes: abans que res, la caritat, que és la que ens mou a parlar, la virtut que deslliga o frena les llengües, segons les circumstàncies; Doncs, la prudència cristiana, que ha estat justament anomenada, amb imatge moderna i eficaç, el "consell d'administració de la caritat"; la humilitat, que ensenya, potser més que qualsevol altra virtut, a trobar la paraula justa i de manera que no ofengui, en recordar-nos que també nosaltres necessitarem de moltes advertències; la fortalesa d'ànim i l'honestedat, per les quals es reconeix l'home veritable i el cristià autèntic. "A soles", heus ací un secret per al bé, una prova de amistat sincera, una assegurança de fidelitat i de lleialtat.

Parlar és una cosa, murmurar un altra. Murmurar, és a dir, parlar malament d'una persona amb altres, o contar a d'altres el mal que, al nostre judici, fa una determinada persona, és faltar a la caritat i, sovint a la justícia. Però fer notar a aquesta persona el mal que fa, advertir delicadament a aquell germà nostre perquè es corregeixi, és observar el precepte del Senyor i complir un acte de caritat, oferint una prova d'amistat veritable i cristiana, quan estem a punt de murmurar d'algú, tractem, amb la gràcia de Déu, de contenir-nos, formulant el propòsit d'advertir a aquella persona, si és veritablement el cas, conforme als criteris que han de presidir sempre la moralitat de les nostres accions.

Però al deure de parlar correspon, naturalment, l'obligació d'escoltar. Qui no escolta es priva voluntàriament d'aquesta ajuda, deixa caducar un dret seu determinat: és a dir, el dret, fundat sobre la caritat, de ser advertit, de ser corregit, de ser eficaçment ajudat. ¡Que trist és no escoltar, i ser coneguts de tots com persones a les quals res es pot dir, com cristians –de nom, tan sols– que rebutgen amb supèrbia tota ajuda dels altres! L'amor propi ens separa, ens distancia dels altres; ens estableix en la soledat. Ens redueix a aquella tràgica condició, tan tristament deplorada per les Escriptures: *Vae soli, qui cum ceiderit non habet sublevantem se*; ¡infeliç del que està sol, perquè quan caigui no trobarà qui l'aixequi!

Heus ací perquè el Senyor, després d'haver sancionat com obligatòria la correcció fraterna, afegeix: "Si t'escolta, hauràs guanyat el teu germà". Doncs, en efecte, és molt cert que dol escoltar que en aquestes circumstàncies sorgeix sempre una viva i cristiana amistat, o es consolida i es fa encara més profunda i autèntica l'amistat ja existent. Les advertències escoltades, acceptades i agràides són sempre vincles d'unió per a tota amistat que s'aixequi al nivell de l'amistat cristiana. Guanyar i ser guanyats d'aquesta manera pels altres significa fer sentir l'alè de l'esperit evangèlic en les nostres relacions i en les nostres amistats.

Si escoltem els altres quan vinguin a nosaltres moguts per aquest esperit evangèlic, per aquesta caritat cristiana, exercitarem, sobretot, la virtut de la humilitat, doncs cap altra virtut disposa la ment com aquesta per a conèixer la veritat i el cor per a rebre la pau. I amb la pau ens serà més fàcil redreçar, amb l'ajuda de Déu, els nostres senders, i aplanar el camí de la nostra vida moral. D'aquestes disposicions interiors aflorarà molt aviat un sentiment de viva gratitud vers aquell germà nostre que es pren tan seriosament els nostres problemes i la rectitud de la nostra vida; i sorgiran nous vincles per a una nova amistat, feta de lleial sinceritat i de gratitud cordial.

Afegim, doncs, a la llista de les preguntes que acostumem a dirigir-nos a l'hora del nostre quotidià examen de consciència, una que ens interrogui sobre el deure de la correcció fraterna. I posem les nostres amistats, perquè siguin sempre més veritables i cristianes, al refugi d'aquest dolç manament del Senyor.

11.- L'esperança cristiana

Entre les virtuts que deixen més profunda empremta en l'ànim humà, que de manera més manifest influeixen sobre la vida i l'obrar dels homes, tenim la virtut cristiana, teològica, de l'esperança. Un mateix home, en efecte, segons visqui sota l'hàlit de l'esperança o s'ajegui sota el pes de la desesperació, se'ns presenta –i és de veritat– como un gegant o como un pigmeu. En la nostra convivència i el nostre tracte amb els homes som cada dia testimonis –no sense sorpresa ni pena– d'aquestes sorprenents transformacions; doncs potser més que cap altre el nostre segle pateix de la carència d'aquesta virtut. ¡Quantes filosofies, quantes actituds, quants estats anímics dels homes del nostre temps enfonsen les seves arrels en ànimes sense esperança, que es lluiten entre l'angúnia i la por, una angúnia que no es pot deslligar, una por que res pot allunyar!

La veritat, és que l'home no pot viure sense esperança. L'esperança és la crida del Creador, principi i fi de la nostra vida, al qual cap criatura humana pot escapar; és la veu del Redemptor que desitja ardentment la salvació de tots els homes (*qui vult omnes homines salvos fieri*, que vol que tots els homes se salvin): ningú pot, sense perdre la pau de l'ànima, negar-se a escoltar-

la; és la profunda nostàlgia de Déu, que Ell mateix ha deixat en nosaltres –com un do meravellós– després d'haver realitzat, per a cada un de nosaltres, aquelles inefables "obres de les seves mans" que, en el llenguatge dels teòlegs, es diu Creació, Elevació, i Redempció.

Aquesta profunda nostàlgia del cor humà, pocs han sabut expressar-la a través dels segles cristians amb aquell persuasiu to de coneixement adquirit, amb aquells commoguts accents d'experiència soferta amb què l'expressà Sant Agustí. Escriptor d'elevada intuïció i de profunds estats d'ànim, va saber definir en un crit del seu gran esperit tota la condició de l'home, transeüent per aquesta terra: *Fecisti nos, Domine, ad Te, et inquietum est cor nostrum, donec requiescat in Te*, (ens vas fer, oh Senyor!, per a Tu, i el nostre cor estarà inquiet fins que descansi en Tu).

Detinguem-nos per un instant sobre aquesta frase per a tractar de fer llum sobre el nostre pesar i donar-nos una raó de la nostra ansietat. La nostàlgia serà sempre la nostra companya de viatge, l'amiga de les hores alegres i tristes de la nostra jornada terrenal. No obstant, pot i ha de ser alleugerida, i tal és la comesa de la virtut de l'esperança. En la segona part de la frase agustiniana s'obra, en efecte, como un respirador: "...*donec requiescat in Te*". Si aquest respirador es tanqués, la inquietud i la nostàlgia es tornarien desesperació i angúnia.

Mentre estem en camí, mentre siguem vianants sobre aquesta terra, portem amb nosaltres, la nostàlgia de Déu i una obscura inquietud, engendrada per la incertesa respecte de la consecució del nostre últim fi (doncs ningú pot, en efecte, fora d'una privada revelació de Déu, sentir-se cert de la seva pròpia salvació eterna): nostàlgia i inquietud que no poden ni deuen –ara que ja estem convençuts d'això– ser alleugerides per l'esperança cristiana. Nosaltres, els cristians d'aquest món, ens recolzem sobre l'esperança; i quan caigui l'esperança, junt amb la fe, al final de la nostra jornada terrenal, llavors tindrem l'alegria de la possessió sense ombres i el regne de la caritat sense més temors. Al final de la nostra vicissitud humana, hi haurà, per a cada un de nosaltres, o l'alegria de la possessió o la desesperació de veure's per sempre privats de Déu.

L'esperança, virtut teològica, ens fa tendir contínuament cap Déu, confiant, per arribar fins Ell, en el socors que ens ha promès: *Confidite, Ego vici mundum*, tingueu confiança, Jo he vençut al món. El motiu formal (como solen dir els teòlegs) d'aquesta virtut és Déu, que sempre ens socorre: Deus auxilians, Déu auxiliator, l'omnipotència auxiliadora. No obstant, de vegades passa que nosaltres, els cristians (i aquesta és una de tantes contradiccions de la nostra vida), substituïm en la nostra ànima i en el nostre cor aquesta gran i preciosa esperança, que és la de Déu i la del nostre últim fi, per altres esperances humanes més petites, encara que siguin boniques. I no és que els cristians no han de tenir esperances humanes, ans al contrari: fins i tot existeixen belles i nobles esperances que han d'estar en el nostre cor més que cap altra. Però també aquí –en la "província" de l'esperança– cal que en la nostra ànima i en el nostre cor existeixin l'ordre, la jerarquia i l'harmonia de les esperances, i que cap esperança humana –per noble i bella que sigui– pugui enfosquir la llum i disminuir la força de l'esperança de posseir i gaudir per sempre, en la vida eterna, a Déu, el nostre fi últim.

Passa així a vegades, en la nostra vida, que Déu, a través del joc de la seva Providència, fa caure miserablement alguna esperança humana que la nostra personal "mesura de valors" havia fet potser exorbitant, a fi d'impedir que pugui ocupar en el nostre cor aquell lloc que sols la gran esperança de Déu ha d'omplir. Cal llavors que nosaltres sapiguem seguir el joc de la Providència

i aprenguem a restablir el vertader ordre dels valors en l'escala de l'esperança. Déu ens ajudarà eficaçment a calmar aquelles esperances humanes que, en obsequi a l'ordre per Ell establert, no hem vacil·lat a col·locar al seu lloc. Si, al contrari, a aquesta ruptura per disposició divina d'humanes esperances responguéssim allunyant pertinaçment de nosaltres la gran esperança de Déu, cavariem llavors amb les nostres pròpies mans una fossa de rebel·lia i de desesperació.

No tinc necessitat de dir-te, quantes crisis d'aquest gènere he conegut: també tu, en la teva experiència, n'hauràs conegut moltes. Crisis de les quals, sovint, sols en veiem l'aspecte humà exterior, i a les quals donem el nom de complex o de neurosi, quan la seva vertadera fesomia és una altra i el seu diagnòstic ha de ser de signe més espiritual, de contingut més profund.

Una cosa és molt certa: fins que no posseïm i visquem la vertadera virtut cristiana de l'esperança, faltará en la nostra vida la fermesa i viurem en la inestabilitat. Passarem amb extremada facilitat de la presumpció, quan tot vagi bé i la nostra vida progressi sense sotragades i desil·lusions, al descoratjament que apuntará, nidificará i donará en el nostre ànim, tot just alguna cosa vagi contra les nostres previsions, i el xoc contra la nostra susceptibilitat, descompongui els nostres programes i la desil·lusió, les nostres expectatives. La virtut de l'esperança que, si es viu profundament, és fermesa invencible i confiat abandonament, en una constant fidelitat al deure, ens col·loca precisament per damunt de tals fluctuacions. Te'n recordes de les paraules de Crist a les encrespades i amenaçadores aigües del mar de Galilea? *Tace, obmutesce*, calla, emmudeix. Semblen representar la veu de l'esperança que, amb la seva força, imposa silenci al tumult interior del descoratjament. *Et venit tranquillitas magna*, i sobrevingué (segueix el passatge evangèlic), una calma infinita. Aquest és precisament el fruit de l'esperança: la calma, la serenitat, la pau.

L'esperança, com ens ensenyen els teòlegs, dóna una certesa de tendència: *spes certitudinaliter tendit in suum finem*, l'esperança tendeix amb certesa cap la seva fi, afirma Sant Tomàs. No obstant en els nostres fracassos, la nostres contradiccions, la nostres culpes, hem d'esperar sempre en Déu, que ha promès la seva ajuda als que ho demanin amb humilitat i amb confiada perseverança: *Petite et accipietis*, ens va dir; demaneu i us serà donat. Què? Els béns temporals, condicionalment, és a dir, en la mesura que siguin útils a la nostra salvació eterna; les gràcies necessàries, sense condicions; i no sols la gràcia, sinó l'Esperit Sant, *altissimum donum Dei*, do altíssim de Déu. I aquí tornen espontàniament a la nostra ment les paraules de Jesús a la samaritana: Si *scires donum Dei...*, si coneguessis el do de Déu...: si de veritat coneguéssim i compreguéssim del tot el do de Déu, invocariem amb molta freqüència l'Esperit Sant, i demanariem confiats tot el que ens fa falta per no desviar-nos del camí recte i per assolir sense caigudes i sense retards el nostre últim fi.

La batalla de l'esperança cristiana l'hem de afrontar cada dia: *Dominus regit me et nihil mihi deerit*, el Senyor em governa i res ha de faltar-me, plenament conscients (perquè això forma part de la mateixa virtut teològica de l'esperança) que ella no descansa sobre els nostres mèrits o virtuts, sinó sobre la misericòrdia i omnipotència de Déu. A la llum de l'esperança, en efecte, Déu ens apareix més que mai *non aestimator meriti, sed veniae largitor*, no com apreciador de mèrits, sinó com perdonador de les nostres culpes, segons repetim tots els dies en una de les oracions de la santa Missa amb què ens disposem a la Comunió. Hem de recolzar-nos sobre les forces que ens vénen d'aquesta virtut teològica i aprendre així a combatre els impulsos de

descoratjament que destorben el nostre camí quotidià cap a la perfecció evangèlica; hem d'aprendre a resistir, també a diari, les mossegades del pessimisme, les quals tendeixen a exacerbar-se amb el desgast del temps i la monotonia de la vida. En tals estats d'ànim hi ha alguna cosa que torna a evocar a la nostra memòria, amb la seva força callada i una mica melancòlica, a dues figures evangèliques: les de la dona encorbada (*mulier inclinata*) i l'home de la mà dreta paralitzada, dues figures que, per l'abatiment, el cansament i la inactivitat que denuncien són particularment aptes per a expressar els efectes produïts en l'ànim humà per aquestes malalties morals que s'anomenen pessimisme i descoratjament, i que no són altra cosa que la carència de la virtut de l'esperança.

Hem d'impedir, a d'altres, i amb no menor impuls, que el pessimisme i el descoratjament penetrin, amb el seu tràgic pes, en la nostra vida d'apostolat. L'apostolat cristià reclama esforç continuat, perseverant tenaç i fe infrangible en les gràcies del Senyor i en la missió per Ell confiada a cada home. perquè cap dels anells d'aquesta cadena pugui trossejar-se, és necessària aquesta fortalesa que deriva de l'esperança cristiana i que ensenya l'home ben temperat en la lluita de l'apostolat a saber sempre tornar a començar des d'un principi. És adient l'exemple de la tenacitat de l'apòstol Pere, en l'episodi de la pesca miraculosa: no se sent retingut per tota una nit de treball transcorreguda en va (*totam noctem laborantes nihil cepimus*, hem treballat tota la nit i no hem collit res, sinó que es declara ben disposat a posar novament mà en el seu treball, en obsequi a les paraules del seu Senyor (*in verbo autem tuo laxabo rete*, tornaré a llençar la xarxa en el teu nom).

Però no sols hem de tractar d'apropiar-nos de nosaltres mateixos amb la força de l'esperança cristiana: cal que sapiguem infondre en els altres la confiança i la serenitat, donant vida a un vertader i propi apostolat de la confiança, segons l'exemple dels anònims amics d'aquell cec del que parla Sant Lluç en el seu Evangeli, el qual fou animat per ells a respondre a la vocació del Senyor, amb aquestes precioses paraules: *Animaequior esto: surge, vocat te!* Tingues bon ànim; aixeca't, et crida!

L'esperança cristiana condueix les ànimes a l'abandonament: qui de veritat espera en el Senyor, és, en efecte, sempre fidel a la voluntat significada de Déu (fidelitat que entra en l'àmbit de la virtut de l'obediència) i disposa així eficaçment el seu ànim per l'abandonament davant la voluntat de beneplàcit de Déu. Però aquest perfecte abandonament, al qual condueix la virtut de l'esperança, difereix profundament –ho saps bé– del "quietisme", precisament perquè l'abandonament, quan és vertader, està acompanyat per l'esperança i per la constant fidelitat als deures de cada dia, fins en les minúcies de cada moment. L'esperança, en efecte, no deixa al marge el cristià: el compromet amb totes seves forces i amb totes les seves possibilitats, l'obliga a continuar, a perseverar en el seu camí, fins i tot quan s'han enfonsat tots els suports humans; ans al contrari, llavors és sobretot quant la vertadera esperança en Déu s'aferma en tota la seva grandesa. Aquell és el moment d'esperar malgrat tot (*contra spem in spem credidi*, contra l'esperança, vaig creure en l'esperança, afirma victoriós Sant Pau), moment que és sempre un moment de Déu, un moment que Ell reserva a les ànimes particularment estimades.

L'esperança, no ha de ser mai un còmode substitutiu de la nostra mandra. Ens ho recorda el Senyor, en dos miracles realitzats per Ell: quan a Canà de Galilea transformà l'aigua en vi, i quan davant grans multituds multiplicà els pans i els peixos. Tant en un com en l'altre miracle

l'omnipotència del Senyor intervingué quan totes les possibilitats humanes estaven esgotades quan els homes havien fet tot el que podien fer: l'aigua no es transformà en vi sinó quan els fidels servents hagueren omplert les àmfores d'aigua, *usque ad summum*, fins les vores. I abans de multiplicar els pans i els peixos, el Senyor demanà el sacrifici total de tots els seus mitjans de subsistència, és a dir, dels pans i els peixos que ells tenien; i no importava que fossin pocs, doncs l'important era que donessin tot el que tenien. Per començar a viure la virtut de l'esperança, no ens queda res més que invocar l'auxili de la nostra Mare celestial, d'aquella que és *spes nostra*, la nostra esperança, *Mater mea, fiducia mea*, Mare meva, confiança meva!

12.- Celibat i castedat

La castedat, la castedat perfecta, de la qual te'n parlaré ara, és el revers de la medalla de l'amor. Un senzill exemple, pres de l'amor humà, ens ajudarà a comprendre i a aprofundir el sentit que aquesta virtut ha de tenir per a nosaltres. Quan en el món s'estima de veritat una persona, i se l'estima fins al punt d'estimar-la com companya de tota la vida, aquest amor és i ha de ser necessàriament exclusiu: aquest amor ocupa plenament el cor i la vida de la persona, i, lògicament, exclou altres amors incompatibles amb ell.

Doncs amb aquest mateix cor amb què estimem en el món i les persones del món, hem d'estimar Déu nostre Senyor: i aquest mateix cor que donem als amors nobles i nets de la terra és el que hem de donar a Jesús nosaltres, els que hem anat darrera d'Ell, renunciant amb alegria a altres afectes, que, pel fet de ser humans, no deixen de ser grans.

Els que han corregut darrera d'un amor terrenal tenien els ulls oberts i tenien el cor ple; i nosaltres, els que hem corregut darrera d'un amor del cel, teníem també els ulls oberts i tenim ple el cor. I aquest amor de Déu que es concreta en el celibat i en la castedat perfecta és també exclusiu i prohibeix qualsevol altre amor que sigui incompatible amb Ell. *Nihil carius Christo*, res ni ningú és més estimable que Jesucrist, proclamà ja Sant Pau i segueixen repetint tots els que per a seguir més de prop Jesucrist han renunciat a tots els béns de la terra, inclosos els lícits, i amb Sant Pau també, en la valoració de les coses humanes, han repetit i repeteixen: *Omnia arbitror ut stercora ut Christum lucrifaciam*, totes les coses de la terra són res, quan es tracta de guanyar Crist.

Mirem al celibat i a l'amor per la castedat perfecta com exigències, per a tu i per a mi, de l'amor de Jesucrist. La nostra ànima, el nostre cor i el nostre cos són seus, els hi hem donat amb els ulls ben oberts i no oblidem que no ens falta ni ens pot faltar res. *Deus meus et omnia*, El meu Déu i el meu tot!

No puc dir-te –perquè et diria alguna cosa inexacte– que la castedat, la puresa, és la primera de les virtuts, doncs tu saps perfectament –desitjo tan sols recordar-t'ho– que la primera virtut, començant per la base, és la fe: aquesta virtut és el fonament de tot el nostre edifici espiritual. Saps també que la primera de les virtuts, contemplant l'edifici espiritual des de dalt, és la caritat, doncs tan sols a través d'ella –reina de les virtuts– ens unim directament amb Déu.

Però tampoc seria exacte si no afegís ara que la castedat, la puresa de vida, forma l'ambient, el clima propici perquè puguin desenvolupar-se aquelles dues virtuts i, amb elles, totes les altres.

No és difícil, per tant, comprendre la importància, la necessitat d'aquestes virtuts en la vida espiritual. Sense aquesta virtut que crea l'ambient, el clima, mai seríem homes de vida interior; sense aquesta virtut, seriosament viscuda i professada amb alegria i amb amor, no podrem posseir una veritable vida sobrenatural. L'home sensual és l'antítesi de l'home espiritual; l'home carnal no pot percebre les coses de l'esperit, les coses de Déu: és un presoner de la terra i dels sentits, i mai podrà elevar-se a gustar els béns del cel i els goigs espirituals, profunds i serens, de l'ànima.

La castedat, és també molt necessària per a l'apostolat. El celibat i la castedat perfecta donen a l'ànima, al cor i a la vida externa de qui la professa, aquella llibertat de la qual tanta necessitat té l'apòstol per a poder prodigar en el bé de les altres ànimes, aquesta virtut que fa als homes espirituals i forts, lliures i àgils, els habitua al mateix temps a veure al seu voltant ànimes i no cossos, ànimes que esperen llum de la seva paraula i de la seva oració, i caritat del seu temps i afecte.

Hem d'estimar molt el celibat i la castedat perfecta, perquè son proves concretes i tangibles del nostre amor de Déu i són, al mateix temps, fonts que ens fan créixer contínuament en aquest mateix amor. Tot això ens fa pensar quant augmenta la nostra vida interior i quant eficaç arriba a ser el nostre apostolat mitjançant aquests sacrificis plens d'amor.

Vull recordar-te ara una veritat molt senzilla, una veritat que coneixem, que hem sentit i que hem ensenyat moltes vegades: la castedat, és possible; la castedat és possible sempre i en tot moment; en totes les edats i en totes les circumstàncies, fins i tot quan afloren les temptacions i les dificultats.

La castedat és possible, no perquè ens ho ja assegurin la nostres escasses forces, sinó perquè mitjançant la seva gràcia ens la conserva la bondat de Déu. T'escric, perquè les assaboreixis, aquestes lluminoses paraules del llibre de la Saviesa (8, 21): *Et ut scivi quoniam aliter non possem esse continens, nisi Deus det... adii Dominum, et deprecatus sum illum...* Però com vaig saber que no podria ser cast, si Déu no m'ho concedia, em vaig dirigir al Senyor i ho vaig suplicar...

Totes les ànimes que resen i lluiten per viure *sicut angeli Dei*, com àngels de Déu, han comprovat la certesa i la consoladora realitat d'aquelles paraules que va sentir Sant Pau: *Suficit tibi gratia mea*. En tens prou amb la meva gràcia.

I seguint per aquest camí, simple i pla, de recordar veritats que tu i jo coneixem i estimem, pararé uns instants per a concretar un concepte que intel·ligències poc il·luminades per la llum de la fe i cors freds, ens donen ocasió de perfilar i de meditar.

I no puc ocultar-te, que aquesta vegada em paro amb pena, davant el sol pensament que pugui haver-hi entre els nostres germans, entre els que vàrem fer al Senyor do de la nostra joventut i de la nostra vida, algú que pensi que la castedat perfecta sigui una mutilació, un sacrifici que deixa incompleta la persona.

Amb profunda tristesa he conegut algunes d'aquestes ànimes, vull dir-t'ho en confiança, que porten sobre les seves espatlles el pes d'una castedat que consideren menys bella i menys fecunda que el matrimoni. Tu saps que aquestes ànimes no senten com la nostra mare l'Església, però que en el seu extraviament tenen per companyia la tristesa d'una vida estèril.

La castedat perfecta és, sí, una renúncia, ho sabem i no volem ignorar-ho: la castedat perfecta és una renúncia al plaer carnal, és una renúncia a l'amor conjugal i és una renúncia a la paternitat. Però és una renúncia plena de llum i d'amor.

És una renúncia d'amor, perquè –ho repeteixo– l'amor és per naturalesa exclusiu i el que estima de res es priva quan es priva de tot el que no és el seu amor. I quan aquest amor és Déu, quan aquest amor és Crist, l'exclusivitat no sols no costa, sinó que encanta.

El buit d'aquesta renúncia es veu ple d'una manera meravellosa i superabundant pel mateix Déu: l'amor de Déu ens fa feliços i ens omple: res ens falta.

La castedat és amor, amor exclusiu de Déu, un amor que no ens pesa, un amor de Déu que ens fa lleugers i àgils i que, al mateix temps, ens omple d'una profunda i serena felicitat. i com la castedat és amor, haurem de repetir amb les nostres vides sempre joves i plenes de l'entusiasme dels enamorats, aquelles paraules amb les quals un amor espiritual concloïa una sèrie de boniques pàgines escrites sobre aquesta virtut: hem defensat el nostre dret a l'amor.

Amb la nostra profunda i clara convicció sobre el significat i la bellesa d'aquesta virtut; amb la nostra decisió ferma i actual que ens farà repetir i afirmar que tornariem a fer mil vegades el que vàrem fer perquè estem convençuts que és el millor que podíem fer; amb els nostres ulls i els nostres cors posats en Jesucrist, al qual hem confiat les nostres vides, podem dir amb veritat que hem defensat el nostre dret a l'amor. I encara et diré més, servint-me de la feliç expressió d'un monjo poeta: som en el món els aristòcrates de l'amor.

No cal que et digui, perquè ja t'ho he dit, que la castedat no pot ser una virtut suportada; la castedat ha de ser, en la nostres vides, una virtut afermada amb alegria, estimada amb passió i custodiada amb delicadesa i vigor.

Si veiem així la puresa com fruit i font d'amor, la consolidarem en la nostra vida, l'estimarem i la custodiarem en tota la seva meravellosa extensió i grandesa: Déu nostre Senyor ens demana la puresa de cos, de cor, d'ànima i d'intenció.

La puresa, és una virtut fràgil, o millor, portem el gran tresor d'aquesta virtut en vasos fràgils –*in vasis fictilibus*–; per això li cal una custòdia prudent, intel·ligent i delicada.

Però això, per a custodiar la defensa d'aquesta virtut tenim armes invencibles: les armes de la nostra humilitat, de la nostra oració i de la nostra vigilància.

La humilitat és la disposició necessària perquè el Senyor ens concedeixi aquesta virtut: *Deus... humilibus dat gratiam*, Déu dóna la gràcia als humils. No hi ha dubte que la unió que existeix entre aquestes dues virtuts, entre la humilitat i la castedat es molt íntima. Fins el punt que una vegada vaig llegir complagut que un escriptor espiritual donava a la humilitat el nom de castedat de l'esperit.

Però tampoc oblidem, que per defensar aquesta virtut i per créixer en ella, és absolutament necessari que escoltem i que seguim amb gran delicadesa el consell de Jesucrist: *Vigilate et orate. Vigileu i reseu.*

Una vigilància que ens portarà a fugir amb decisió i promptitud de les ocasions i dels perills. Una vigilància que també es manifestarà en el moment de la nostra obertura, sincera i filial, a la

direcció espiritual. Una vigilància que ens ensenyarà a mortificar els sentits i la imaginació.

L'oració, l'amistat amb Jesús en la Santíssima Eucaristia, el Sagrament de la Penitència i la devoció a la Verge Immaculada són els mitjans, eficaços i necessaris, que ens assegurin la virtut de la castedat.

13.- Virtuts vertaderes i virtuts falses

Quan les ànimes donen els primers passos pel camí de la vida espiritual, els sol passar com a aquell nen que, havent sembrat en un angle del jardí de casa seva, amb les últimes llums de la tarda, una llavor de blat o un petit pinyol d'albercoc corre al mateix lloc al dia següent, molt d'hora, i amb l'esperança de trobar allà una espiga daurada o de poder assaborir els fruits madurs de l'albercoquer.

I, llavors, quan el nen s'adona que la fecunditat de la terra no ha pogut satisfer les seves esperances, ni la urgència del seu caprici infantil, corre, desil·lusionat i adolorit prop de la seva mare, per a revelar-li, amb els ulls plens de llàgrimes, la tragèdia que en la seva ànima ha provocat la crueltat d'aquesta terra que li nega el fruit de les seves suors. I la mare somriu amb tendresa.

Doncs igual que el nen cerca l'espiga o pretén de la terra l'albercoc, després d'una nit d'espera que li ha semblat un segle, són molts els que pretenen de la seva ànima el fruit d'una vertadera i sòlida virtut, quan tot just han ficat en el seu cor la llavor dels bons propòsits i tan sols s'han limitat a alimentar-los amb desitjos de santedat i de fidelitat.

Aquestes ànimes s'adonen molt aviat, davant de qualsevol dificultat o obstacle, que la seva virtut no és tan forta ni tan exuberant com s'havien fet la il·lusió que fos, i, llavors, s'omplen de tristesa i de descoratjament. I Déu nostre Senyor, que estima aquestes ànimes como una mare vol el seu nen, somriu davant l'espectacle de la seva infantil vida interior.

És absolutament necessari, que des dels primers passos de la nostra vida interior ens habituem a cercar les vertaderes virtuts i aprenguem a evitar-ne les falses.

És veritat que has començat i que has començat bé: és veritat que el *nunc coepi* –començo ara!– ha ressonat generosament en la teva vida, però també és veritat –i a vegades ho oblides– que les virtuts, hàbits operatius bons, requereixen per a ser vertaders, temps i fatiga, lluita i esforç.

Els bons propòsits, els enardits desitjos, no són suficients per conferir solidesa a les teves virtuts i per fer-les vertaderes. Ni tampoc aquests ardors i propòsits modifiquen, per ells sols, la teva naturalesa i el teu caràcter. Perquè les teves virtuts siguin sòlides i perquè la teva naturalesa i el teu caràcter es transformin, cal que l'esforç i la lluita perseverin durant tot aquell *tempus laboris et certaminis*, durant tot aquell període de treball i de brega, que és la teva vida.

Els ardors i els vehements sentiments de devoció sensible, que van sempre units, per providencial bondat divina, els primers passos en l'exercici de la vida interior, porten les ànimes que estan encara en la infància de la vida espiritual, a creure que tot s'ha realitzat ja, que els seus defectes i les seves tendències desordenades han desaparegut, i que, d'ara endavant, tot els serà fàcil: la vida virtuosa no els costarà cap esforç.

Però la Providència de Déu, a través de les mateixes riques experiències de la seva vida, no tardarà a obrir els ulls a aquestes ànimes, conferint-los el vertader sentit de la vida espiritual i, amb ell, la maduresa de la virtut.

La vida mateixa els ensenyarà –t'ho repeteixo– que tots aquells defectes i aquelles tendències no estaven mortes, sinó adormides, i que caldrà un esforç perseverant i una lluita plena de fe, per aconseguir que morin de debò.

Quan Déu nostre Senyor fa passar a aquestes ànimes que desitgen seguir-lo de prop, des de la devoció sensible a la devoció àrida, i des d'aquesta a la vertadera devoció espiritual, és quan comprenen elles els dissenys de Déu i les seves divines estratagemes per a fer-los adquirir les vertaderes virtuts i una sòlida formació.

Recorda que amb alegria vaig aprendre, de boca d'un sant religiós, aquest proverbi, tan senzill com lluminós: *juvenes videntur sancti sed non sunt: senes non videntur sed sunt*, els joves semblen sants, però no ho són: els vells no ho semblen, però ho són. Els ardors de la joventut que comença a seguir de prop Jesús, són flors, són promeses: però el treball serà, profund i intens, de les ànimes en el servei de Déu, és fruit madur i assaonat, és eficaçíssima realitat.

Tota aquesta delicada acció divina requereix temps: el temps és així el gran aliat de Déu en l'obra de la santificació de les ànimes, la qual es sempre l'obra de tota una vida, i el temps, és un gentilhome; no ho oblidis.

Voler una santedat sense esforç, cercar una virtut sense proves i sense lluites, sense batalla ni derrotes, és un somni de joventut que no resisteix a l'experiència consumada d'una vertadera vida espiritual.

Hi ha, en canvi, virtuts que s'afermen enmig de les dificultats; virtuts que, amb esforç i mercè al pas del temps, arriben a regnar; virtuts que, després de moltes lluites i victòries, adquireixen la promptitud, la facilitat i la constància pròpies de les vertaderes virtuts. Totes aquestes característiques, unides a un gust espiritual per l'exercici dels actes virtuosos, són les proves i el segell que fa reconèixer per vertadera una virtut.

I és precisament perquè tu assoleixis aquesta meta per la qual Déu nostre Senyor posa a prova la teva oració, amb arideses; el teu apostolat, amb aquesta aparent esterilitat; la teva humilitat, amb les humiliacions; la teva fe i la teva confiança, amb les dificultats; la teva paciència, amb les tribulacions; la teva caritat, amb els defectes i les misèries dels altres, i també, amb la contradicció dels bons.

Les falses virtuts són fang daurat que, vist des de lluny, sembla or, però que quan s'agafa a la mà es veu immediatament, per falta de pes, que aquest or és fals i basta amb un lleugera esgarrapada per a posar al descobert el fang que s'amaga darrera el lleugeríssim vel d'or.

Les virtuts donen unitat a la vida de les persones que les exerciten. Les falses virtuts condueixen a aquesta separació, que és tan terrible, entre les pràctiques de pietat i la vida de cada dia; les falses virtuts formen compartiments estancs en la conducta quotidiana i no poden regar, per falta de fecunditat, tota la vida d'una persona. Hi ha persones que són aparentment bones en algunes circumstàncies o en alguns moments del dia o de la setmana, per costum, per comoditat, per debilitat.

Les virtuts vertaderes s'ambienten en el món, sense confondre's amb ell, i es confirmen en el món i enmig de les dificultats, como els raigs de sol que fereixen el fang i el sequen sense tacar-lo.

Déu nostre Senyor no vol que les teves virtuts siguin flors d'estufa: serien falses virtuts. Totes les consideracions que hem meditat junts ens ensenyen el camí que condueix a les vertaderes virtuts i ens ensenyen, també, que les virtuts, quan són vertaderes, posseeixen una intrínseca solidesa, que no depèn d'estímuls o de suports exteriors.

De totes aquestes dificultats del teu esforç convençut i prolongat en el temps i de la teva serena paciència, han de néixer i fortificar-se les vertaderes virtuts. Permet-me que insisteixi: *in patientia vestra possidebitis animas vestras*, amb la vostra paciència, posseireu les vostres ànimes; a costa de la vostra paciència adquirireu la santedat.

En canvi, les vertaderes virtuts són or, or pur, sense escòries, encara que algunes vegades aquest or pur està tacat per algun esquitx de fang: or brut de fang. Però el Senyor agafa entre les seves mans aquest or pur i esborra aquestes taques amb les seves mans divines, perquè brilli el preciós metall en tot el seu esplendor.

Que la Verge Maria, Reina de les virtuts, ens ensenyi a desitjar i a practicar les vertaderes virtuts!

14.- Guarda del cor

Vull, que de llavis d'aquell gran sant de la Església que fou Sant Agustí escoltis la confessió de la feliç experiència del seu cor i de la seva clara ment: *Fecisti nos, Domine, ad Te et inquietum est cor nostrum, donec requiescat in Te*, ens vas crear, Senyor, per a Tu, i el nostre cor està inquiet fins que no descansi en Tu. Aquell Sant, la vida, del qual sens dubte, coneixes, va recórrer assedegat de veritat i amor molts camins de la terra. I després de tantes doloroses experiències, va deixar escapar de la seva gran i noble ànima, aquest crit que abans t'he escrit, i que és una vertadera confessió. El seu ric i inquiet cor cercava felicitat i descans, i els cercà inútilment per molt temps, fins que ho va trobar tot quan trobà Déu.

Aquesta inquietud que tots portem dins cal apaivagar-la, aquest buit que sentim en la nostra intimitat cal omplir-lo. Fins que aquesta inquietud no s'assossega, fins que aquest buit no és omplert, el cor de l'home anhela, pateix i cerca. La història de cada home és la història d'un pelegrí, d'un caminant que cerca la felicitat. Tots els homes, algú conscientment, altres –la gran majoria– inconscientment, cerquen Déu.

Per això, el món es divideix en dues grans parts: les persones que estimen Déu amb tot el seu cor, perquè l'han trobat, i les ànimes que el cerquen amb tot el seu cor, però que encara no l'han trobat. Als primers el Senyor els mana: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo*, estimaràs el Senyor el teu Déu amb tot el teu cor; als segons els promet: *Quaerite et invenietis*, cerqueu i trobareu.

Pregunta't, a quina d'aquestes dues parts pertany per saber el que has de fer, i no oblidis que si sents que et falta alguna cosa, el que en realitat et falta es Déu nostre Senyor, que no està present encara en la teva vida o que no ho està amb la deguda plenitud. Vull recordar-te una

veritat molt senzilla, una veritat que és la base de totes les consideracions que portem fetes. El cor de l'home, tots els cors, fins i tot els cors de les ànimes consagrades a Déu, han estat creats per a la felicitat i no per a la mortificació, per a la possessió i no per a la renúncia. I aquesta exigència de felicitat i de la possessió es ja una realitat preciosa aquí sobre la terra; una preciosa i bellíssima realitat que, per manifestar-se, no espera a la nostra entrada en el Paradís.

Si el cor humà ha estat creat per a la felicitat, felicitat que ha de començar aquí baix, sobre la terra –i aquesta es troba solament en Déu– has d'admetre que el camí que a ella condueix no pot ser cap altre que el de la guarda del cor.

La ciència de la guarda del cor es compona d'ordre i de lluita, de defensa i d'atac, de coneixement i de decisió, de renúncia i de sofriment; però tot s'ordena cap a la felicitat i cap a la seva possessió.

Guardar el cor vol dir conservar-lo per a Déu, viure de manera que el nostre cor sigui al seu regne, que en ell existeixin tots els amors que conforme al nostre estat i a la nostra condició hagin d'estar allà, però que tots es fonguin harmònicament en l'amor de Déu i a Ell s'ordenin.

Guardar el cor vol dir també estimar amb puresa i amb passió als qui hem d'estimar, i excloure al mateix temps els zels, les enveges i les inquietuds, que són causes certes de desordre en estimar. Guarda del cor vol dir, sempre, ordre en l'estimar. La ciència de la guarda del cor ensenya el cristià a descendir a les profunditats de la seva ànima per a descobrir allà els seus moviments i les seves tendències.

¡Que poques són les persones que tenen el valor de mirar amb ulls sincers a aquesta fecunda i oculta font de la vida humana que és el cor! ¡Quanta maldat i quanta grandesa viuen i vibren amagades en el cor humà! Si provem, a afrontar el nostre cor, no tardarem a descobrir que Déu, la naturalesa i el dimoni són els tres eters protagonistes del combat espiritual que cada dia es desenvolupa allà. I ens n'adonarem perfectament que les batalles de Déu es guanyen o es perden en el cor.

Comprendrem, d'aquesta manera, la profunditat del retret dirigit per Jesús als fariseus: *Populus iste labiis Me honorat, cor autem eorum longe est a me*, aquest poble m'honra amb els llavis, però el seu cor és lluny de Mi. El Senyor que estima els nets de cor i que vol instaurar el seu regne en els cors, no pot acceptar aquest servei hipòcrita i formal.

Un ànima habituada a la vigilància del cor s'adona que la part més gran de les seves accions són exclusivament naturals o mixtes de naturalesa i de gràcia: pot comprovar, amb pena i dolor, les poques vegades que realitza accions que deriven del tot de la gràcia i que siguin perfectament sobrenaturals. Doncs el caràcter sobrenatural d'una acció està contínuament amenaçat per totes parts: al principi, en el seu transcurs i en el seu final.

Per això aquestes ànimes converteixen la guarda del cor en una contínua vigilància de la pròpia intimitat, en una presència en totes les seves accions en el mateix moment de realitzar-les. Si imaginem el cor com un camp de batalla, podem dir que aquesta ciència ensenya a viure contínuament como els sentinelles en les avançades.

Veritat és que el camí no és fàcil, però quan el cor ha assolit la purificació completa, Déu nostre Senyor, amb la seva presència i amb el seu amor, ocupa l'ànima i totes les seves potències:

memòria, intel·ligència, voluntat. I d'aquesta manera la Puresa del cor condueix l'home a la unió amb Déu, unió a la qual normalment no el porten els altres camins.

Un cop hagi assolit la puresa del cor, l'ànima podrà practicar amb facilitat totes les virtuts que les ocasions de la vida li reclamen; i posseirà igualment l'ànima, l'esperit i, per dir-ho així, l'essència de quantes virtuts no tingui ocasió de practicar; i això és el que Déu nostre Senyor desitja.

En l'escola del cor podem aprendre, en un instant, més coses de les que ens puguin ensenyar en un segle els mestres de la terra. Sense la guarda del cor, per més que volguéssim entossudir-nos, no arribarem mai a la santedat; amb ella, en canvi, i sense altres accions externes, s'han santificat moltes ànimes, i per altra banda, aquest és el camí que condueix a la felicitat, al serè i complet descans del cor en Déu.

15.- Un ideal per tota la vida

Si m'ho permets, voldria continuar reflexionant amb tu sobre el mateix tema. Crec que ha arribat el moment de donar gràcies humilment a Déu: *Laqueus contritus est ens liberati sumus*, els llaços s'han deslligat i per fi som lliures, segons les paraules del Salmista. S'han deslligat els llaços dels prejudicis, de les idees falses, ja estem ara convençuts que la idea de la santedat ha d'obrir-se pas en la nostra ment i en totes les ments cristianes.

Hem començat el camí: la perla preciosa ha brillat davant els nostres ulls, les riqueses del tresor amagat han alegrat el nostre cor. No obstant, he conegut ànimes, moltes ànimes, que arribades a aquest punt, per un motiu o per un altre (les "raons" i les excuses mai falten), no van saber anar més endavant. Una experiència dolorosa, no és veritat? Però fecunda. Ànimes que havien vist, però que tancaren els ulls o s'adormiren: ànimes que havien començat i no continuaren, que haguessin pogut fer molt i no van fer res.

Cal, como veus, passar de la idea a la convicció, i de la convicció a la decisió. Ens hem de convèncer molt profundament que la santedat és per a nosaltres, que la santedat és el que el Senyor ens demana abans que qualsevol altra cosa. *Porro unum est necessarium*: Una sola cosa és necessària. Que mai et falti una fe solidíssima en aquestes paraules divines: l'única derrota que es pot concebre en una vida cristiana –en la teva vida– és la de retardar-se en el camí que porta a la santedat, la de desistir d'apuntar a la meta. La vida i el món mancarien de sentit si no fos per Déu i per les ànimes. Aquesta vida nostra no valdria la pena de viure's si no estigués il·luminada en tot moment per una viva i amorosa recerca de Déu.

Escolta: *Quid prodest homini si mundum universum lucretur, animae vero suae detrimentum patiatur?* De què li serveix a l'home guanyar el món enter, si després perd la seva ànima? ¿Per què pensar en tantes coses, si després oblidem l'única que compta? ¿Què importa resoldre tants problemes nostres i dels altres, si després no resollem el problema més important? ¿Quin sentit tenen els nostres triomfs, els nostres èxits –el nostre "pujar"– en la vida, en la societat, en la professió, si després naufraguem en la ruta de la santedat, de la vida eterna? ¿Quins guanys i quins negocis són els teus, si no et guanyes el Paradís i perds el negoci de la teva santedat? ¿A què mires amb el teu estudi i amb la teva ciència, si després ignores el significat de la vida i t'és desconeguda la ciència de Déu? ¿Quins són els teus plaers, si et priven per sempre del plaer de

Déu? Si no cerques vertadera i ardentment, la santedat, res posseeixes; si cerques la santedat ho posseeixes tot: *Quaerite primum regnum Dei et iustitiam eius et omnia adiicientur vobis!* Cerqueu primer el regne de Déu i la seva justícia, i tota la resta se us donarà per afegiment.

Després de moltes consideracions concretes i actuals per a la teva vida d'ara, per a la teva condició present i per als perills que amenacen la teva ànima; consideracions que reforcen la profunda convicció que has de tenir respecte de la santedat, perquè ella és l'únic camí de felicitat temporal i eterna.

Dominus meus et Deus meus. Senyor meu i Déu meu! Tota la decisió i tota la fermesa de aquestes paraules de l'apòstol Tomàs haurem de posar-la en el nostre entossudiment de cercar la santedat sobre qualsevol altra cosa. Has d'estar fermament decidit a ser sant i a anar cap endavant a tota costa. Quin exemple tan lluminós el de Santa Teresa d'Àvila! Anar endavant pel seu camí, desafiant el cansament i la desconfiança i la debilitat i la mort: "...encara que em cansi, encara que no pugui, encara que rebenti, encara que em mori".

I no oblidis que el que ens demora en el nostre camí no són les dificultats i els obstacles que realment es presenten: el que ens demora és la nostra falta de decisió. *Non quia impossibilia sunt non audemus, sed quia non audemus impossibilia sunt.* No és que no gosem perquè les coses són impossibles, sinó que les coses són impossibles perquè no gosem. La falta de decisió és l'únic vertader obstacle: una cop vençut, ja no n'hi ha d'altres, o, millor els superarem amb gran facilitat. Que el nostre "sí" a Déu sigui un "sí" decidit i que amb la seva gràcia, sigui cada cop més audaç, total i indiscutit.

Deia Lacordaire que: "L'eloqüència és filla de la passió: Doneu-me un home amb una gran passió –afegia– i en faré un orador." Doneu-me un home decidit –podria dir-te jo–, un home que senti la passió de la santedat i us donaré un sant.

Que ningú ens superi a desitjar la santedat. Aprenguem, amb l'ajuda de Déu, a ser homes de grans desitjos, a desitjar la santedat amb totes les forces de la nostra convicció i amb totes les fibres del nostre cor: *sicut cervus desiderat ad fontes aquarum*, com el cérvol ansia les aigües dels frescos brolladors.

Si tu, que llegeixes aquests línies, ets jove, pensa en la teva joventut, en aquesta joventut que és l'hora de la generositat: quin ús en fas? Saps ser generós? Saps fer-la fructificar en una eficaç i fecunda cerca de la santedat? Saps enardir-te amb aquestes idees grans...i convèncer a tu mateix...i decidir-te?

Però si has deixat darrere la joventut i t'has endinsat en la vida, no et preocupis, perquè aquesta és l'hora de Déu per a tu; per a Ell totes les hores són bones, i a totes ens crida (a la de tèrcia, a la de sexta i a la de nona) perquè ens convencem, perquè ens decidim i perquè desitgem la santedat, como el mateix Jesús ens ho ensenyà en la paràbola dels obrers de la vinya.

Totes les edats són bones, i et repeteixo que qualsevol que sigui la teva condició, la teva situació actual i el teu ambient t'has de convèncer, decidir-te i desitjar la santedat. Saps de sobres que la santedat no consisteix en gràcies extraordinàries d'oració, ni en mortificacions i penitències insostenibles, i que ni tan sols és patrimoni exclusiu de les soledats, llunyanes del món. La santedat consisteix en el compliment amorós i fidel dels propis deures, en el goig de la humil acceptació de la voluntat de Déu, en la unió amb Ell en el treball de cada dia, a saber fondre la

religió i la vida en harmoniosa i fecunda unitat, i en tantes altres coses petites i ordinàries que tu coneixes.

Haec via quae videtur. Aquest camí que sembla... El camí és senzill i clar. ¡Convence't, decideix-te, desitja! Concreta el teu esforç i la teva lluita, i persevera amb amor i amb fe. La Santíssima Verge, Reina de tots els Sants, si li demanes llum i protecció, et servirà de suport i de consol en la lluita.

16.- Examen de consciència

En la silenciosa hora de l'examen de consciència m'agrada molt meditar i viure aquestes paraules de la seqüència de la Missa de Difunts: *Liber scriptus proferetur in quo totum continetur.* Serà llegit el llibre escrit que ho conté tot.

En el moment de la nostra trobada amb Jesús passaran ràpidament davant els nostres ulls la pàgines del llibre de la nostra vida, en el qual estarà escrit tot el que vàrem fer durant els nostres dies terrenals. I així, per a no tenir sorpreses en l'últim moment, a mi m'agrada molt, collir amb les meves pròpies mans aquest llibre que, mentre visc, vaig, vulgui o no, escrivint. M'agrada agafar-lo, obrir-lo i posar-lo davant els ulls de la neva ànima. Que fàcil i que útil és això en el moment de l'oració, en el moment d'examinar la pròpia consciència!

Acostumo llavors a pensar que cada dia de la meva vida és una pàgina d'aquest llibre; i quan començo a viure una jornada em trobo davant un full de paper en blanc. I a vegades recorro veloçment totes els fulls escrits i deixo volar també les pàgines blanques, aquestes sobre les quals res he escrit encara, perquè encara no ha arribat el moment i sempre, misteriosament, se me'n queden algunes entre els dits de les mans, aquestes mateixes que no sé si arribaré a escriure, perquè no sé quan em posarà el Senyor per últim cop aquest llibre davant els ulls.

Desitjo, perquè sincerament vull tota la pàgina que Ell vol. Esperança, perquè amb la gràcia de Déu, confio a fer tot el que desitjo.

I aquestes pàgines blanques que comencem a gargotejar cada dia, a mi m'agrada encapçalar-les amb una sola paraula: *Serviam!*, serviré!, que és un desig i una esperança.

Després d'aquest començament –desig i esperança–, vull traçar paraules i frases, compondre paràgrafs i omplir el full amb una escriptura clara i nítida que no és més que el treball, l'oració, l'apostolat; és a dir, tota l'activitat de la meva jornada.

M'agraden molt els punts i més encara els punts i apart, amb els quals em sembla que cada cop torno a començar a escriure: són com esbossos de gestos mitjançant els quals rectifico la meva intenció i dic al Senyor que torno a començar –*nunc coepi!*–, que torno a començar amb la voluntat recta de servir-lo i de dedicar-li la meva vida, moment per moment, minut per minut.

Procuro atendre molt a la puntuació, que és l'exercici de la presència de Déu. Aquestes pauses, que són com comes, o com punts i comes, o com dos punts, quan són més llargues, representen el silenci de l'ànima i les jaculatòries amb les quals m'esforço a donar significat i sentit sobrenatural a tot el que escric.

Poso també molta atenció en els accents, que són les petites mortificacions per mitjà de les

quals la meua vida i el meu treball adquireixen un significat vertaderament cristià.

Una paraula no accentuada és una ocasió en la qual no vaig saber viure cristianament la mortificació que el Senyor m'enviava, la que Ell m'havia preparat amb amor, la que Ell desitjava que jo trobés i que abracés amb gust.

Però em consolo i em tranquil·litzo aviat pensant que sóc un nen petit, que encara no sap escriure i que té necessitat d'una pauta per a no torçar-se i d'un mestre que em porti de la mà perquè no escrigui tonteries –que bon Mestre és Déu nostre Senyor!. Quina immensa paciència té amb mi!

M'esforço perquè no hi hagi ratllades, equivocacions o taques de tinta, ni espais en blanc, però... quantes n'hi ha! Són les infidelitats, les imperfeccions, els pecats...i les omissions. Em dol molt veure que no hi ha gairebé cap pàgina on no hi hagi deixat empremta la meua brutalitat i la meua falta d'habilitat.

Altres vegades em diverteixo, en repassar les primeres pàgines d'aquest llibre, gargotejades quan no sabia fer més que palots; i les que segueixen, en què no hi ha més que lletres, grans i deformes, traçades amb mà poc segura: i aquestes altres en què hi ha paraules i frases; i les més recents que donen refugi línia rere línia, a una nodrida escriptura.

Voldria, Senyor, aprendre a escriure aquest llibre; aprendre a deixar-me guiar la mà per la teua mà divina, per a complir d'aquesta manera en tot moment la teua voluntat.

I sentiràs, com el sento jo ara, l'anhel d'escriure un càntic d'amor a Déu –*cantate Dominum canticum novum*–, canteu el Senyor un càntic nou, un càntic que serà vertaderament nou cada dia, perquè l'escriuràs amb el sentiment viu de la teua vocació, de la teua vida de fill de Déu, que es renovarà cada dia: *Ecce nova facio omnia*, heus ací que faig noves totes les coses.

Et donarà un gran coneixement de tu mateix, i del teu caràcter i de la teua vida. T'ensenyarà a estimar Déu i a concretar en propòsits clars i eficaços el desig d'aprofitar bé els teus dies.

Em dol, o em consola, aquest joc del llibre. ¿Vols que aprenguem a entretenir-nos cada dia, sincerament, amb profunditat i perseverança, en aquest joc que és tan grat a nostre Senyor? És l'exercici de l'examen de consciència.

Voldria omplir cada una d'aquestes pàgines amb expressions plenes d'afecte i d'amor sincer, o, almenys, quan no hagi sabut escriure el que devia, amb manifestacions de contrició serenes i sinceres.

Agafa en les teves mans el llibre de la teua vida i passa cada dia les seves pàgines, perquè no et sorprengui la seva lectura el dia del judici particular i no hagi d'avergonyar-te de la seva publicació el dia del judici universal.

17.-Temptacions

¡Que diferent és el nostre camí –el camí que han de recórrer els teus deixebles, Senyor– de l'imaginat per nosaltres en la inexperiència dels nostres anys joves i en els daurats somnis de la nostra inquieta fantasia! Solíem veure llavors un camí tranquil, fet d'inalterada calma interior i de pacífics triomfs exteriors...i també –per què no?– d'algunes clamoroses i vistoses batalles

amb ferides embenades primer amb llorer i després... amb la desitjada admiració de molts. Creiem, Senyor, de manera ingènua i poc sobrenatural, que la sola decisió de seguir-te i de caminar generosament amb tu, renunciant a molts consols humans, nobles i lícits hauria canviat la nostra naturalesa i ens hauria deixat lliures –com àngels!– del pes de la tribulació i de les torbacions de les temptacions.

Però els teus judicis, oh Senyor!, no són els nostres, ni els nostres camins són iguals que els teus. La nostra història, teixit admirable on s'entrellacen aparentment de manera capritxosa amb els successos que són vehicle de la teva voluntat, els atributs divins de la teva bondat, de la teva saviesa, de la teva omnipotència, de la teva ciència divina i de la teva misericòrdia, ens ha ensenyat a comprendre i gustar que la vida del cristià és una milícia, *militia est vita hominis super terram*, milícia és la vida terrenal del home, i que tots els teus deixebles han de provar la *pax in bello* –pau en la guerra– del teu servei. Donarem gràcies al Senyor perquè *suaviter et fortiter*, suau i vigorosament, ens ha ensenyat el valor sobrenatural i el fi providencial de les temptacions i de les tribulacions. Doncs, mitjançant elles, Déu nostre Senyor ha donat a la nostra ànima l'experiència de l'home madur, la duresa i el realisme del soldat veterà enfortit en la batalla i l'esperit d'oració del monjo més contemplatiu.

Temptacions... les tindràs! La teva vida de servei a Déu i a l'Església les coneixerà necessàriament, perquè la teva vocació, la teva crida, la teva decisió generosa de seguir Jesús, no immunitza la teva ànima dels efectes del pecat original, ni apaguen per sempre el foc de les teves concupiscències allà on s'arruix la temptació: *unusquisque vero tentatur a concupiscentia sua*, cadascú, certament, és temptat per la seva concupiscència.

Però et consolaràs pensant que els Sants –homes i dones de Déu!– han sostingut les mateixes batalles que tu i que jo hem de sostenir per demostrar el nostre amor al Senyor. Escolta el crit de Sant Pau: *Quis me liberabit a corpore mortis hujus?*, qui em lliurarà d'aquest cos de mort? Pensa en les temptacions de San Jeroni al llarg del curs de la seva vida austera i penitent en el desert; llegeix la vida de Santa Caterina de Siena i veuràs les proves i les dificultats d'aquella gran ànima; i no oblidis el martiri de Sant Alfons de Ligori, octogenari, ni les fortes temptacions contra l'esperança en la vida de Sant Francesc de Sales durant el període dels seus estudis, ni la fe tan durament provada en el temple d'aquell apòstol que era l'abat Chautard... ni les temptacions de tot gènere de tants i tants altres.

Reflexionem en elles, amb esperit sobrenatural: mitjançant la temptació, sempre que tu no la vagis a cercar imprudentment, Déu nostre Senyor posa a prova i purifica la teva ànima, *tanquam aurum in fornace*, com l'or en el gresol. Les temptacions fortifiquen i imprimeixen un segell d'autenticitat a les teves virtuts, doncs ¿quina autenticitat es pot atribuir a una virtut que no s'ha enfortit amb la victòria sobre les temptacions que li són contràries. *Virtus in infirmitate perficitur*. La virtut es forja en la debilitat. En la temptació es desperta i s'enforteix la teva fe; creix i es fa més sobrenatural la teva esperança; i el teu amor –l'amor de Déu que és el que et fa resistir valerosament en el no consentir– es manifesta de manera efectiva i afectiva.

Quanta experiència en trauràs, per altra banda, de la teva lluita contra les temptacions!, experiència que et servirà per ajudar, dirigir i consolar moltes ànimes temptades i atribolades. Aprendre la ciència de la comprensió i sabràs fer-la fructificar quan tractis les ànimes. La necessitat de recórrer a Déu, que es fa sentir amb tanta força en aquells moments, farà que la

teva vida d'oració arrela profundament en la teva ànima.

¡Com creixeràs en la humilitat i en el coneixement de tu mateix quan vegis les teves tendències i les teves inclinacions! Els teus mèrits augmentaran i... –per què no?– trobaràs consol davant la perspectiva d'una meravellosa esperança en el cel: *qui seminat in lacrimis in exultatione et metet*, qui sembra amb llàgrimes, collirà amb alegria.

Totes aquestes consideracions augmentaran la teva confiança i la teva visió sobrenatural. No obstant, desitjo afegir una cosa: el perill més gran per les ànimes temptades i atribolades és el descoratjament, el fet que puguin pensar o admetre que la temptació és superior a les seves forces, que no hi ha res a fer, que el Senyor les ha abandonat, que d'ara endavant han consentit ja. Has de viure, vigilant i ferm contra aquesta temptació que, en general, es presenta després que un ha lluitat valerosament i que és la més temible i forta de les temptacions.

Escolta'm! Es pot vèncer sempre! *Omnia possum!* Ho puc tot! Si lluites i poses els mitjans, la victòria és teva. *Facientibus quot est in se Deus non denegat gratiam*, a qui fa el que depèn d'ell, Déu no li nega la seva gràcia. Déu li va fer comprendre bé a Sant Pau en el moment de la temptació. *Sufficit tibi gratia mea!* En tens prou amb la meva gràcia! La gràcia! Mai oblidis la gràcia de Déu.

Nostre Senyor sap perfectament fins a quin punt es pot resistir i sap igualment, com el terrissaire, la temperatura necessària perquè els seus vasos d'elecció –*vas electionis*– adquireixin cada un el grau de solidesa i de bellesa a què els té determinats.

No perdis mai la confiança, no et desmoralitzis, no et torbis. Et recordo que sentir no és consentir, que les inclinacions sensibles i els moviments espontanis no depenen de la teva voluntat. Basta que resisteixis generosament: sols la voluntat pot consentir i admetre dins l'ànima el pecat. Mentrestant, passi el que passi, el Senyor és amb tu, en la teva ànima, encara que no sentis la seva presència, encara que no gustis de la seva companyia. És amb tu –més que mai ara que lluites– i et diu: *Ego sum, nolite timere*, soc Jo, no tinguis por.

Obre encara més els ulls de la teva ànima: el Senyor permet la temptació i se serveix d'ella providencialment per a purificar-te, per fer-te sant, per a deslligar-te millor de les coses de la terra, per a portar-te on Ell vol i per on Ell vol, per fer-te feliç en una vida que no sigui còmode i per donar-te maduresa, comprensió i eficàcia en el teu treball apostòlic amb les ànimes, i... sobretot, per a fer-te humil, molt humil.

Escolta ara, amb la visió nova que aquestes consideracions poden haver-te suscitat, aquestes paraules de la Sagrada Escripura: *Fili, accedens ad servitutum Dei, praepara animam tuam ad tentationem* (Eccli 2, 1), Fill meu, si et dones al servei de Déu, prepara la teva ànima a la temptació. I tu –ànima temptada i atribolada– admira la bondat de Déu que et fa assaborir, amb l'esperança del cel, aquestes paraules de l'Esperit Sant: *Beatus vir, qui suffert tentationem, quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vitae*: benaurat l'home que pateix temptació, perquè per haver estat provat rebrà la corona de la vida: després les temptacions teixiran la teva corona!

Però no oblidis, que et calen armes per a vèncer en aquesta batalla espiritual. I que les teves armes han de ser aquestes: oració contínua; sinceritat i franquesa amb el teu director espiritual; la Santíssima Eucaristia i el Sagrament de la Penitència; un generós esperit de cristiana

mortificació que et portarà a fugir de les ocasions i a evitar l'oci; la humilitat del cor, i una tendra i filial devoció a la Santíssima Verge: *Consolatrix afflictorum et Refugium peccatorum*, consol dels afligits i refugi dels pecadors. Torna sempre a Ella confiadament i digues-li: *Mater mea, fiducia mea*; Mare meva, confiança meva!

18.- En la llum de Betlem

Tots els misteris de la vida de Crist són misteris d'amor: el mateix naixement del Fill de Déu és un misteri d'amor. Sols l'omnipotència divina posada al servei d'un amor infinit per nosaltres els homes, podia haver trobat una manera tan admirable de realitzar l'antiga promesa. *Tota ratio facti est potentia facientis*, tota explicació del fet és el poder de qui ho va fer, fa dir l'Església als seus sacerdots davant el misteri que es realitza a la gruta de Betlem.

En veritat que és un misteri d'amor el d'aquest Déu que es fa nen: l'omnipotència que es redueix a l'extrema impotència. El Senyor dels cels i de la terra no té un bressol on ser ajagut; un estable és el palau del Fill de David, un pessebre serveix de tron per al Fill de Déu. Avui que la nostra mirada humana es perd en el misteri del Déu nen, tractem d'entossudir fins al fons la nostra ment i el nostre cor per a comprendre el valor i la necessitat d'una vertadera vida d'infància espiritual. En la seva vida pública, quan vulgui indicar l'únic camí que porta amb seguretat al Regne infinit, Jesús dirà aquestes senzillíssimes paraules: *Nisi efficiamini sicut parvuli non intrabitis in regnum coelorum*, si no us feu como nens, no entrareu en el regne dels cels. Aquest és l'únic preu que ha de permetre'ns arribar amb certesa fins l'espectacle etern de la glòria, de la bellesa i de l'harmonia de Déu. I és un preu que és tan inaccessible als superbs quant al abast dels humils i de tots els que es converteixen, no sense esforç, en homes de bona voluntat.

Qui de nosaltres no adverteix, en aquesta nit de Nadal, la necessitat d'un esforç de simplificació interior que ens faci, com el Déu nen ens vol, *sicut parvuli*, com nens? Sobretot si ens contemplem immersos en un món com el d'avui, on és tan fàcil envellir espiritualment, i també morir, encara essent joves d'anys, de pell i de venes. Quants joves i adults coneixem que són espiritualment vells! Quantes persones d'ànima complicada i tancada com un laberint, i de cor en perenne agitació i bullici!

El Nadal és l'hora de la senzillesa, és el moment del renaixement i de la infància espiritual. Cal agafar aquest moment i aprofitar aquesta hora en la qual *ad parvulos venit Christus et cum parvulis conversatur*, Crist s'apropa als nens i amb els nens conversa.

Només una mirada senzilla i neta podrà fer-nos penetrar amb goig i amb fruit en el desenvolupament del misteri en el relat evangèlic.

El succés més gran de la història de la humanitat esdevé d'una manera extremadament senzilla: un fet totalment sobrenatural es verifica d'una forma del tot natural. L'edicte d'un emperador pagà, Cèsar August, que imposa el cens de l'univers, porta a Betlem Maria i Josep, i a aquests dos protagonistes de la narració evangèlica no els és estalviada l'aspror d'un llarg i fatigós viatge, en el qual el fred i les privacions són els seus únics fidels companys.

L'acció de Déu en el món i l'obra de la Providència divina en el govern de la vida humana

escapen a la consideració dels homes i a la crònica dels successos quan els homes que haurien de veure, comprendre i comptar, no tenen un cor senzill que els permeti entrar en els secrets de la vida de fe. Habitats com estem, nosaltres els homes, a buscar la novetat extravagant i a desitjar, sobretot, les coses que impressionen o serveixen d'espectacle, no arribem a comprendre que la predilecció del Senyor vagi a les coses senzilles i ordinàries. ¿De quantes altres maneres haguessin pogut ser conduïts Maria i Josep fins a Betlem? La Providència de Déu es va servir del més senzill i ordinari, va escollir aquell que no era certament el més còmode per a Josep i Maria, *desponsata sibi uxore praegnante*, la seva esposa embarassada. La lliçó és per a nosaltres, homes del segle vint, en perenne espera de l'extraordinari i del meravellós i sempre anhelants de noves i sorprenents formes de comoditat.

Senzill, humil i sense espectacle, és el viatge de Maria i de Josep a Betlem. Però no ho és menys el naixement mateix del Fill de Déu, que succeeix en la humilitat i en la pobresa d'una cova, en el cor del fred i del silenci d'una nit: *dum silentium teneret omnia*, mentre el silenci envoltava totes les coses.

No es pot certament dir que, en la nostra vida, el silenci i la soledat ens siguin companys grats i habituals. La zones de silenci són escasses i poc freqüents en les nostres jornades. La lluita contra els rumors interiors de l'ànima ens és quasi desconeguda. I la soledat, ens ho hem de confessar francament, més que tota altra cosa ens infon por, i és sovint per a nosaltres sinònim d'abatiment i de tedi.

La pobresa del naixement del Fill de Déu és tan completa, que assoleix la grandesa, i al mateix temps és tan senzilla, que és frontera amb la poesia. El que vesteix de bellesa les flors, els camps i els ocells, tot just té amb què cobrir la seva nuesa. Moltes portes es tanquen, moltes altres no s'han obertes: els dos pelegrins han trucat inútilment durant el seu camí cercant un sostre on aixoplugar-se per la nit. *Non erat eis locus in diversorio*, no hi havia lloc per a ells a l'hostal.

Una cova, un pessebre, una mica de palla, dues bèsties: un ase i un bou. Aquest és el lloc i aquest és el moment escollit per la Providència per a començar l'Era cristiana.

Mentre eren allà, *impleti sunt dies*, es van complir els dies, diu el text evangèlic en la seva sublim senzillesa, i amb ells la gran promesa: *Et peperit filium suum primogenitum, et pannis eum involvit, et reclinavit eum in praesepe*. I va donar a l'illuminat el seu Fill primogènit, i el va embolicar en bolquers i el recolzà en un pessebre. L'escena és completa: Maria, Mare de Déu; Josep, pare putatiu de Jesús; i el nadó Rei dels jueus ajagut en un pessebre. Tot és senzill i pobre. Una mare pobre, un home just, pobres bolquers, un nen petit, un estable, un pessebre. Estem en el cor de l'hivern i és nit profunda.

Quan contemplem a Betlem tanta pobresa i recordem que el Nen nascut és la Llum del món, resulta espontani que ens preguntem si no haurem ignorat fins aquí –o, almenys, no haurem comprès suficientment– que la virtut de la pobresa és necessària a la nostra vida cristiana, i que sense ella no s'entra en el Regne dels cels.

Qui de nosaltres s'acontenta avui amb el necessari i sap viure de veritat amb el necessari? Qui sap avui traçar amb cristiana prudència i delicadesa de consciència el límit entre el necessari i el superflu, per a la seva vida personal, i sap mantenir-se amb energia i amb sacrifici més enllà d'aquesta línia?

Quants són, per desgràcia, els que la traspassen i viuen, amb tota malversació, en plena superficialitat! El desig del superflu, el cada cop més quant es refereix als béns d'aquest món, és desventuradament, la norma de vida i la mida del cor de molts homes, als quals sembla que mai hagi arribat la Llum de Betlem. I són molt pocs encara els que recorden i viuen l'altre precepte del Senyor: *Quod superest date pauperibus* El que et sobri, dóna-ho als pobres.

El límit entre el necessari i el superflu es desplaça contínuament en les mentalitats, en els desitjos i en la vida de molts cristians. I en la mateixa mesura s'allunyen dels seus cors la serenitat i l'alegria. Tenen cada vegada noves necessitats i ànsies constantment noves de posseir i gaudir. I quant es posseeix i gaudeix vénen, infal·liblement, la desil·lusió i el malestar, i torna un a trobar-se amb el cor àrid i les mans buides. Però la carrera torna a començar immediatament, de nou, en el mateix sentit i sempre darrera dels mateixos objectius.

Si ens aturem davant la gruta de Betlem comprendrem la virtut del desempallegament –la pobresa afectiva, i, en la mida que per a cada un sigui possible, també efectiva– i podrem assaborir la benaurança de la pobresa: *Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum coelorum*, benaurats els pobres d'esperit, perquè d'ells és el regne dels cels. Un cor desempallegat dels béns d'aquest món inunda l'ànima de pau i ensenya a usar bé les riqueses quan es posseeixen, desenvolupant les virtuts de la generositat. El desempallegament dóna, a altres, amb la serenitat del cor, la perfecta llibertat interior

La nostra mirada contemplativa s'aparta ara de la cova als propers turons, i els pastors del veïnat de Betlem ens conquisten amb la seva senzillesa. Són senzills, humils i pobres. Viuen en el compliment puntual i fidel del propi deure: *vigilantes et custodientes vigiliis noctis super gregem suum*, fent la guàrdia de nit al seu ramat. Per això han estat ells els primers als quals s'ha comunicat la Bona Nova, i pel mateix motiu seran els pastors els primers adoradors del Fill de Déu, les eleccions de Déu estan sempre condicionades a la presència en les ànimes d'aquestes virtuts, perfum genuïnament evangèlic.

Les tenebres es trenquen, el silenci es desfà i els pastors reben de l'àngel el goig de la Bona Nova: *Evangelizo vobis gaudium magnum...* us anuncio una gran alegria... La nostra senzillesa donarà la mida de la nostra participació en el goig del Nadal de Crist.

Els àngels, en donar glòria a Déu, prometen la pau –la pau del Crist que ha nascut– als homes de bona voluntat. Home de bona voluntat: ¡heus ací vertaderament l'única "classe" a la qual tots els cristians haurien de pertànyer! Si per part de tots existís aquesta bona voluntat evangèlica, les classes, que encara continuaran existint, cessarien certament de combatre's i s'aconseguiria la unitat, la pau *Christi in regno Christi*, la pau de Crist en el regne de Crist.

Rectifiquem les nostres voluntats, davant la gruta de Betlem, i fem-les vertaderament bones, disposades a servir amb fidelitat el Senyor. Doncs si arribem a ser, amb la llum que ve de Betlem, ànimes senzilles i homes de bona voluntat, participarem profundament de la grandesa d'aquest dia en què *apparuit humanitas et benignitas Salvatoris nostri*, va aparèixer la humanitat i la benignitat del nostre Salvador.

Que la Verge de Betlem, Mare de Crist, ens ensenyi a renovar-nos interiorment, a comprendre i a assaborir la bondat i la humanitat del nostre Salvador, del Crist que ha nascut.

19.-Jesús, com amic

En el grapat de terra que són les nostres pobres persones –que som tu i jo–, hi ha una ànima immortal que tendeix cap a Déu, de vegades sense saber-ho: que sent, encara que no se n'adoni, una profunda nostàlgia de Déu; i que desitja amb totes les seves forces a Tu, Déu, fins i tot quan ho nega.

Aquesta tendència cap a Déu, aquest desig vehement, a aquesta profunda nostàlgia, va voler el mateix Déu que poguéssim concretar-la en la persona de Crist, que fou sobre aquesta terra un home de carn i ossos, como tu i com jo. Déu va voler que aquest amor nostre fos amor per un Déu fet home, que ens coneix i comprèn, perquè és dels nostres; que fos amor a Jesucrist, que viu eternament amb el seu rostre estimable, el seu cor estimant, nafrades les mans i els peus i obert el seu costat, que és el mateix Jesucrist ahir i avui i pels segles dels segles.

Doncs aquest mateix Jesús, que és perfecte Déu i home perfecte, que és el camí, la veritat i la vida, que és la llum del món i el pa de la vida, pot ser el nostre amic si tu i jo volem. Escolta a Sant Agustí, que t'ho recorda amb clara intel·ligència amb la profunda experiència del seu gran cor: seria amic de Déu si ho volgués.

Però per arribar a aquesta amistat cal que tu i jo ens acostem a Ell, el coneguem i l'estimem. La amistat de Jesús és una amistat que porta molt lluny: amb ella trobarem la felicitat i la tranquil·litat, sabrem sempre, amb criteri segur, com comportar-nos; ens encaminarem cap a la casa del Pare i serem, cada un de nosaltres, un altre Crist, doncs per això es va fer home Jesucrist: Déu es va fer home perquè l'home es fes Déu. Hi ha molts homes, que s'obliden de Crist, o que no el coneixen ni el volen conèixer, que no resen i no demanen en nom de Jesús, que no pronuncien l'únic nom que pot salvar-nos i que miren Jesucrist com un personatge històric o com una glòria passada, i obliden que Ell va venir i viu perquè tots els homes tinguin la vida i la tinguin en abundància.

I fixa't que tots aquests homes són els que han volgut reduir la religió de Crist a un conjunt de lleis, a una sèrie de cartells prohibitius i de pesants responsabilitats. Són ànimes afectades d'una singular miopia per la qual veuen en la religió tan sols el que costa esforç, el que pesa, el que deprimeix; intel·ligències minúscules i unilaterals, que volen considerar el Cristianisme com si fos una màquina calculadora; cors desil·lusionats i mesquins que res volen saber de les grans riqueses del cor de Crist; falsos cristians, que pretenen arrencar de la vida cristiana el somris de Crist. A aquests, a tots aquests homes, voldria jo dir-los: veniu i veureu, proveu i veureu que suau és el Senyor.

La notícia que els àngels van donar als pastors en la nit de Nadal va ser un missatge d'alegria: Vinc a anunciar-vos una gran alegria, una alegria que ha de ser gran per a tot el món: que ha nascut avui per a vosaltres el Salvador, que és Crist nostre Senyor, a la ciutat de David.

L'esperat de les gents, el Redemptor, el que havien ja anunciat els profetes, el Crist, l'Ungit de Déu, nasqué a la ciutat de David. Ell és la nostra pau i la nostra alegria; i per això invoquem a la Verge Maria, Mare de Crist, amb el títol de Causa de la nostra alegria.

Jesucrist és Déu, perfecte Déu. Expressem-li, doncs, tu i jo, la nostra adoració amb les paraules que el Pare va posar en llavis de Pere, Tu ets Crist, el Fill de Déu viu. I expressem-li també la nostra adoració, repetint la confessió de Marta, o la del cec de naixement o la del centurió.

Però Jesucrist és també home, i home perfecte. Assaboreix aquest títol que era tan estimat de Jesucrist: Fill de l'Home, com Ell s'anomenava. Escolta Pilat, Aquí teniu l'Home!, i torna la teva mirada a Crist. Que a prop el sentim ara! Crist és el nou Adam, però nosaltres el sentim encara més a prop. Perquè el do de la immunitat al dolor feia que Adam no pogués patir, però Tu, Senyor, vas patir i morir per nosaltres. En veritat que Tu ets, oh Jesús!, perfecte home: l'home perfecte. Quan ens esforcem a imaginar el tipus perfecte d'home, l'home ideal, fins i tot sense voler pensem en Tu, i al mateix temps, oh bon Jesús!, Tu ets "Déu amb nosaltres".

L'Evangeli, ha de ser el teu llibre de meditació, l'ànima de la teva contemplació, la llum de la teva ànima, l'amic de la teva soledat, el teu company de viatge. Que s'habituin els teus ulls a contemplar Jesús com home perfecte, que plora per la mort de Llàtzer –plora Jesús–, i sobre la ciutat de Jerusalem; a veure'l patir fam i set; habitua't a contemplar-lo assegut al pou de Jacob, cansat del camí, i esperant la samaritana; a considerar la tristesa de la seva ànima a l'hort de les oliveres –trista està la meua ànima fins a la mort–, i el seu abandonament a l'arbre de la Creu; i les seves nits transcorregudes en oració, i l'enèrgica feresa amb què llançà del temple els mercaders, i la seva autoritat en ensenyar com qui té potestat. Omple't de confiança quan el vegis –mogut el seu cor a misericòrdia per les multituds– multiplicar els pans i els peixos i regalar a la viuda de Naïm el seu fill ressuscitat a nova vida i restituir Llàtzer, ressuscitat, al *carinyo* de les seves germanes...

I tot això, per sempre. El que va assumir una vegada, mai ho ha deixat. Tingues gana i set de conèixer la Santíssima Humanitat de Crist i de viure molt a prop d'Ell. Jesucrist és home, és un vertader home com nosaltres, amb ànima i cos, intel·ligència i voluntat, com tu i com jo. Recorda-ho sovint, i et serà més fàcil acostar-te a Ell, en l'oració o en l'Eucaristia, i la teva vida de pietat trobarà en Ell, el seu vertader centre, i el teu cristianisme serà més autèntic.

Intimitat amb Jesucrist. Perquè puguis arribar a conèixer, estimar, imitar i servir Jesucrist, cal que t'acostis a Ell amb confiança. No es pot estimar el que no es coneix. I les persones es coneixen gràcies al tracte cordial, sincer, íntim i freqüent.

Però on cercar el Senyor? Com acostar-se a Ell per poder-lo conèixer? A l'Evangeli, meditant-lo, contemplant-lo, estimant-lo, seguint-lo. Amb la lectura espiritual, estudiant i aprofundint la ciència de Déu. Amb la Santíssima Eucaristia, adorant-lo, desitjant-lo, rebent-lo.

Acosta't a Jesucrist; acosta't a Jesucrist en el silenci i en la laboriositat de la seva vida oculta, en les penes i en les fatigues de la seva vida pública, en la seva Passió i Mort, en la seva gloriosa Resurrecció.

Tots trobem en Ell, que és la causa exemplar, el model, el tipus de santedat que a cada un convé. Si cultivem la seva amistat, el coneixerem. I en la intimitat de la nostra confiança amb Ell escoltarem les seves paraules. "T'he donat l'exemple, obra como Jo ho he fet".

Però abans d'acabar, porta confiadament la teva mirada a la Santíssima Verge. Doncs Ella va saber, com cap altra, portar en el seu cor la vida de Crist i meditar-la dins seu. Vés a Ella, que és Mare de Crist i Mare teva. Perquè a Jesús s'hi va sempre a través de Maria.

20.-La imaginació

Cap persona prudent prendria mai un boig per conseller en els problemes més delicats de la seva pròpia vida. Tots consideraríem imprudent i poc sensat a qui es portés de tal manera.

Aquesta veritat, tan clara i evident en la vida i en els negocis, no ho és tant, almenys en la pràctica, en la vida interior i en el problema de la nostra santificació. La imaginació es una boja – la loca de la casa, l'anomenava Santa Teresa, amb el seu habitual bon humor–, i, no obstant, i quantes vegades l'escollim, més o menys conscientment, per a consellera dels problemes més delicats de la nostra ànima!

Aquesta boja que ens distreu amb el seu aldarull. I ens dissipa amb el seu guirigall; que ens comunica els seus variats temors i ens torba amb les seves aprensions, que ens xiuxiueja a l'oïda sospites infundades, que ens tiranitza amb les seves ambicions i ens mossega amb la seva enveja; aquesta boja que ens fa sortir de la realitat amb fantàstics somnis, plens d'eufòria o de pessimisme, i que ens instil·la suaument el verí de la sensualitat i de l'amor propi: aquesta boja –ho sabem per experiència– és la gran enemiga de la nostra vida interior, és l'eterna aliada del món, del dimoni, de la carn.

És ella la que torba la teva vida d'oració i et fa tenir por a la mortificació; la que introdueix en la teva ànima la temptació de la carn i de la supèrbia; la que falseja el teu coneixement de Déu i et priva del sentit sobrenatural; la que t'endormisca amb la son de la frivolitat o et submergeix en la letàrgia de la tebiesa; la que apaga el foc de la caritat o encén el de la desconfiança i de la discòrdia.

És tan boja com un cavall desbocat; tan inquieta como una papallona; si no la domines i la guies, mai seràs un ànima interior sobrenatural.

Si no la domines, mai podràs gaudir d'aquesta calma serena, que és tan necessària per servir a Déu.

Si no li poses fre, mai tindràs aquell realisme que una vida de santedat exigeix. Calma, realisme, serenitat, objectivitat: virtuts que neixen allà on acaba la tirania de la imaginació; virtuts que creixen i es fortifiquen en l'esforç ascètic de dominar i de controlar la fantasia.

Et deia que la tirania de la imaginació és gran. Tan gran, que altera les idees, que falseja les situacions de la vida, que deforma les persones.

Jocs de la fantasia, fantasmes de la imaginació són aquelles creus imaginàries que solen turmentar-nos i ens aclaparen amb el seu pes. No crec exagerar si et dic que el noranta per cent dels nostres patiments, d'aquests patiments que, amb escàs coneixement de la Creu de Crist, anomenem creus, són imaginaris, o almenys estan augmentats o deformats pel cruel domini de la nostra imaginació. Aquesta és la raó per la qual tant ens pesen i ens aclaparen les nostres creus humanes i inventades.

Si el que tant ens fa patir i tan fortament ens aclapara fos de veritat la creu que el Senyor ens envia, la Creu de Jesús, un cop que l'haguéssim reconegut como tal i que, amb fe i amb amor, l'haguéssim acceptat, ja no ens hauria de pesar i oprimir. Perquè la Creu de Jesús, la Santa Creu, no és font de tristesa o d'abatiment, sinó de pau i d'alegria. En canvi, si portem sobre les nostres espatlles una creu humana i imaginària, o la produïda per la nostra rebel·lia interior contra la

vertadera Creu, llavors estarem tristos i preocupats.

L'Evangeli ofereix una prova molt eloqüent d'aquesta tirania. Estem en el llac de Genezaret i és una nit fosca de tempesta; els apòstols han de remar durament, combatent contra un fort vent contrari. La seva barqueta, sacsejada per les ones, conté dotze homes que lluiten per resistir la impetuosa força del vent. Jesús s'ha retirat sol dalt d'una muntanya veïna.

Quarta vigilia noctis venit ad eos, ambulans super mare. Però en la quarta vigília de la nit Jesús s'acosta cap els apòstols caminant sobre les aigües.

I els dotze... *videntes eum super mare arnbulantem, turbati sunt, dicentes: quia fantasma est:* en veure Jesús caminant sobre les aigües, es torben i exclamen: És un fantasma!

Fixa't: l'adorable figura del Mestre, que ve per estar amb ells, per ajudar-los, per calmar la tempesta imposant silenci a les ones amb la seva paraula imperiosa, assumeix en aquelles imaginacions l'aspecte d'un fantasma que els infon por i els torba.

Quantes vegades es repeteix en la nostra vida aquest episodi evangèlic! En quantes ocasions la nostra ànima, víctima de la imaginació, s'omple de por i queda torbada!

Però aquest pes i aquesta preocupació poden desaparèixer de la teva vida i deixar d'aclapararte: N'hi ha prou que obris els ulls de la fe i que et decideixis a tallar les ales a la teva imaginació.

Permet-me que et digui que aquestes creus humanes que t'esclafen amb el seu pes no existeixen en la gran realitat de la teva vida sobrenatural, existeixen només a la teva imaginació. Portes sobre les teves espatlles un pes tan atroç com ridícul: un pes que en la teva imaginació és una muntanya i, en realitat, és un gra de sorra.

Són fantasmes creats per la ment, fantasmes que la fantasia revesteix de colors vivaços, atribuint-los mans enormes i temeroses, i cames àgils i ràpides. Són els fantasmes que ara et persegueixen i omplen de dolor i d'agitació la teva ànima.

Un petit gest de la teva vida de fe seria suficient per fer-los esvaïr. ¿Te n'adones de les poques coses que calen per eliminar-los?

De vegades, admetem en la nostra vida altres fantasmes... Vénen de lluny: són els temors als perills futurs. Són temors a coses o a perills que ara no existeixen i no sabem si es realitzaran, però que veiem presents i actuals en la nostra imaginació, fent-los més tràgics.

Un senzill raonament sobrenatural els faria desaparèixer: donat que aquests perill no són actuals i aquests temors encara no s'han verificat, és obvi que no tens la gràcia de Déu necessària per vèncer i per acceptar-los.

Si els teus temors es verificuessin, llavors no et faltaria la gràcia divina, i amb ella i la teva correspondència tindria la victòria i la pau.

És natural que ara no tinguis la gràcia de Déu per vèncer uns obstacles i acceptar unes creus que només existeixen en la teva imaginació. Cal basar la pròpia vida espiritual sobre un serè i objectiu realisme.

Aquests fantasmes no són menys perillosos en el camp de la caritat. ¡Quantes vegades, en aquesta virtut, quedes víctima de la imaginació! ¡Quantes sospites hi ha sense fonament i que

només radiquen en la teva ment! ¡Quantes coses fas pensar i dir i fer al proïsme que aquest mai ha pensat, ni dit, ni fet!

Aquests fantasmes torben i descomponen la convivència amb les altres persones, la vida de família.

Aquests petits contrastos que es donen necessàriament en totes les convivències humanes, fins i tot en les dels sants, perquè no som àngels, són augmentats i deformats per la imaginació i creen estats d'ànim duradors que ens fan patir moltíssim. Per minúcies, per petiteses i pel joc de la nostra fantasia, s'obren abismes que divideixen les persones, que destrueixen afectes i amistats, en corrompre la unitat.

La imaginació, a més, és la gran aliada de la sensualitat i de l'amor propi. Quines novel·les et fa viure!: fantàstics somnis en els quals ets l'heroi, el personatge que triomfa: fantasmes que acaricien la teva ambició, el teu desig de manar i de ser admirat, la teva vanitat.

Fixa't quants obstacles per a la teva santedat, la teva vida de pietat: l'oració, la presència de Déu, l'abandonament en les mans de nostre Senyor, l'alegria forta i sobrenatural; totes aquestes muralles de la teva vida interior queden així amenaçades, minades per la boja de la casa.

Sigues sobrenatural, sigues objectiu. La veu de Jesús posa fi als temors i a la aventura dels Dotze del Llac de Genezaret: *Habete fiduciam, Ego sum: nolite timere...* Tingueu confiança, sóc Jo: no tingueu por!